

Tudi podeželani se želijo izobraževati

Petra Drole

LJUBLJANA – Za prebivalce podeželja Andragoški center Slovenije takoj po novem letu pripravlja usposabljanje za življenjsko uspešnost, s katerim naj bi dvignil njihovo raven pismenosti. Ta skupina je namreč med tistimi, ki so se v raziskavi o pismenosti leta 2000 najslabše odrezale, pojasnjuje **Ana Ileršič** iz Andragoškega centra. Dodaja, da bo to prvo tovrstno izobraževanje za to ciljno skupino.

Kot je povedala Ileršičeva, naj bi izobraževanje v skupinah trajalo tri mesece. Strokovnjaki Andragoškega centra bodo po pregledu težav, s katerimi se podeželani uba-

dajo, skušali izboljšati njihove računske, bralne in pisne spretnosti, seznanili jih bodo s pravicami, ki jih imajo, in dolžnostmi, ki jih morajo kot državljani Slovenije izpolnjevati. Osredotočili se bodo na pravilno izpolnjevanje obrazcev in pisanje prošenj, želijo pa jim približati tudi informacijsko tehnologijo.

Ljudje na podeželju nimajo težav z uporabo informacijske tehnologije zato, ker jim ta ne bi bila dostopna, opozarja direktor razvojne agencije zgornje Gorenjske **Stevo Ščavničar**, ampak zato, ker je pri svojem delu ne potrebujejo. »Opravljajo drugačne vrste dela,« pravi Ščavničar, pri čemer misli predvsem na kmetijstvo. Zato se po njegovem

mnenju pri izpolnjevanju spletnih obrazcev pogosto znajdejo v slepi ulici. »Ljudje podeželja veljajo za kmete,« opisuje Ščavničar to stigmo kot njihovo drugo težavo. Taka oznaka po njegovem pričanju pogosto vodi do predvidevanja, da ti ljudje nimajo želje po izobraževanju, kar pa po njegovem ne drži.

Prve poskusne izvedbe usposabljanja za življenjsko uspešnost podeželanov se bodo začele že januarja, ko jih bodo strokovnjaki Andragoškega centra preizkusili v dveh skupinah na Štajerskem. Kasneje bodo na vrsto prišli še drugi prebivalci podeželja. Ker pa ima vsaka regija svoje značilnosti, bodo programe

za posamezno regijo ustrezno prilagodili.

Raziskava o pismenosti, ki je leta 2000 potekala v 20 državah, tudi v Sloveniji, je pokazala, da pri nas od 65 do več kot 70 odstotkov odraslega prebivalstva nima zadostnega temeljnega znanja in spretnosti za ravnanje z informacijami, ki jih vsebujejo različna besedila, obrazci in slikovno prikazani podatki, ter za uporabo računskih operacij v vsakodnevnih okoliščinah. Odraslim Slovencem, kot so pokazali rezultati, ki jih je objavil Andragoški center, primanjkuje predvsem tistih spretnosti, ki omogočajo iskanje in razumevanje informacij iz različnih pisnih virov in nji-

hovo uporabo v novih okoliščinah.

STROKOVNI SVET ZA IZOBRAŽEVANJE ODRASLIH

Matura po kosih

Odrasli naj bi imeli v prihodnje možnost opravljati splošno maturo ločeno po predmetih

► Ministrstvo za šolstvo in šport ter ministrstvo za delo družino in socialne zadeve sta pripravila letni načrt izobraževanja odraslih. Pri tem sta izhajala iz resolucije nacionalnega programa izobraževanja odraslih in sprejete proračuna za to leto. Šolsko ministrstvo naj bi za izobraževanje odraslih namenilo več kot šest milijard in pol tolarjev, ministrstvo za delo pa nekaj več kot tri milijarde. Oba zneska sestavljajo sredstva integralnega državnega proračuna, ministrstva in Evropske unije.

A če bo prišlo do ponovne uskladitve proračuna - kar je pričakovati -, bodo tudi letni načrt izobraževanja odraslih spremenili. Ministrstvu sta za zdaj pripravili vsaka svoj dokument. Strokovni svet za izobraževanje odraslih jima je na seji 21. decembra lani očital, da je iz ločenih načrtov težko razbrati, koliko denarja je v resnici na voljo. Zato bo izrekel mnenje šele, ko bosta dokumenta združena. Strokovni svet je predla-

gal, da bi v dokument zapisali tudi zneske, ki jih izobraževanju odraslih namenijo občine in delodajalci. Ob tem opozarja, da bo treba v načrtu ubesediti prednostna področja izobraževanja, pregledneje deliti denar, ga več nameniti razvoju, evalvacijam in analizam izobraževanja odraslih ...

Mariborska Doba je predstavila višješolski program študija na daljavo - poslovni sekretar. Prvič so ga razpisali v šolskem le-

tu 2000/2001. Evalvacija je pokazala, da študenti dosegajo cilje izobraževanja. Njihove ocene so primerljive z ocenami študentov v tradicionalnem izobraževanju. Študijske dejavnosti so celo enakomerneje porazdeljene. A posebno pomembno je to, da izobraževanje na daljavo omogoča študirati tudi tistim, ki se v običajne programe ne morejo vpisati. Vse več študentov se zanima zanj ... Strokovni svet je program zelo pohvalil in sklenil, da bi bilo v prihodnje treba oblikovati enotne standarde, ki bodo določali, kako in v kakšnih razmerah izpeljati študij na daljavo.

Delo svetovalnih središč za izobraževanje odraslih je zbranim predstavil Andragoški center Slovenije (ACS). Strokovni svet je predlagal, naj se razmis-

li, ali nemara ne bi bilo dobro združiti različnih ustanov, ki spodbujajo izobraževanje odraslih (svetovalna središča, središča za samostojno učenje ...), v večje centre. V prihodnje pričakuje tudi analizo dela svetovalnih središč, ki pa naj je ne bi opravil ACS, saj je namreč oblikoval koncept zanje.

V razpravi o zadnji splošni maturi so člani strokovnega sveta predlagali državni izpitni komisiji, da bi odraslim omogočili opravljati maturo ločeno po predmetih. Matura namreč ne pomeni le konca srednješolskega izobraževanja, saj je nujen pogoj za vpis na univerzo. Opravljajo jo lahko tudi tisti, ki niso končali gimnazijskega programa. Strokovni svet meni, da bi morali spremeniti tudi pot, po kateri pridejo odrasli do notranje maturitetne ocene. To naj bi lahko pridobili z izpitom in ne nujno z vajami. Člani sveta so sklenili še, da bo treba ločeno voditi podatke in obravnavati uspeh odraslih na obeh maturah. A za to bo treba spremeniti vpisne obrazce.

Š. R.

Svetovanje za izobraževanje in učenje odraslih

Informacije za več kot dva tisoč državljanov

V Svetovalnem središču Maribor, ki ima sedež pri Andragoškem zavodu - Ljudski univerzi, že tretje leto ponujajo odraslim strokovno pomoč pri odločitvah za nadaljnje izobraževanje in učenje. Izbirajo lahko med osebnim obiskom, in sicer vsak dan med 8. in 15. uro ter vsako sredo med 15.30 in 18. uro, vprašanja je mogoče nasloviti tudi na elektronski naslov svetovanje@azm-lu.si.

“V osebnih in zaupnih pogovorih ponudimo informacije in nasvete o možnostih izobraževanja in učenja odraslih, o tem, kako si pridobiti poklic, kako opraviti prekvalifikacijo, doseči višjo stopnjo izobrazbe, si pridobiti dodatna znanja za delo in osebni razvoj, odpravljati težave pri učenju in podobno,“ pojasnjuje svetovalka **Alenka Saga-din Mlinarič**. Projekt svetovalnih središč je razvil Andragoški center Slovenije. Od lanskega septembra gostuje mariborsko svetovalno središče še na treh lokacijah: vsak torek med 13. in 17. uro je svetovalec na voljo za osebne stike v Knjižnici Šentilj - enoti Mariborske knjižnice. Ob ponedeljkih gostujejo v sejni sobi občine Duplek v Spodnjem Dupleku, in sicer med 9. in 13. uro. Vsako sredo pa so tudi v Občini Ruše (od 8. do 12. ure), prav tako v sejni sobi. Svetovanje je brezplačno, saj projekt s 75 odstotki sofinancirata Evropski socialni sklad in ministrstvo za šolstvo in šport s 25 odstotki.

Lani so v svetovalnem središču opravili skupno kar 2162 informativno-svetovalnih storitev, od tega 49,86 odstotka s telefonskimi klici, 46,44 odstotka je bilo osebnih obiskov, 3,52 odstotka informiranja in svetovanja po elektronski pošti in 0,18 odstotka drugih načinov (faks, pisno, tiskano gradivo ipd.). Več kot polovica, 53 odstotkov uporabnikov, je bilo žensk. Skoraj 19 odstotkov lanskih obiskovalcev svetovalnega središča je imelo končano ali nedokončano osnovno šolo, 26 odstotkov jih je zaključilo poklicno šolo, enak odstotek je imel končano štiriletno srednjo strokovno šolo, okoli 11 odstotkov pa več kot štiriletno srednjo šolo.

(zku)

DA BI ZNALI IN VEDELI VEČ

Pomembni sta predvsem volja in želja po znanju

TUDI PRI NAS SE ŽE LEP ČAS UVELJAVLJA IDEJA, DA SE JE TREBA IZOBRAŽEVATI TAKO REKOČ OD ZIBELKE DO GROBA, PA NAJSI BO ZNOTRAJ FORMALNEGA IZOBRAŽEVALNEGA SISTEMA, KOT SO ŠOLE, ALI S POMOČJO DRUGIH OBLIK UČENJA, KI SO PRAV TAKO NA VOLJO. TO JE V INFORMACIJSKI DRUŽBI, KI TEMELJI PREDVSEM NA DODANI VREDNOSTI, KI JO PREDSTAVLJA TUDI ZNANJE, NUJNOST ZA VSAKOGAR, NE GLEDE NA DOSEŽENO IZOBRAZBENO RAVEN.

V Andragoškem centru Slovenije (ACS) si že vrsto let prizadevajo, da bi ljudi ozavestili o nujnosti vseživljenjskega učenja. Slovenci se radi primerjamo z razvito Evropo na vseh področjih, še zlasti po vključitvi v EU; izobraževanje pa je eno ključnih področij, po katerem se bomo (ali pa tudi ne) uveljavili v novi družini evropskih držav.

Je že tako, da o sebi radi mislimo samo najboljše, pa čeprav realnost razkriva drugačno podobo. Tako je tudi na področju izobraževanja. Medtem ko sami o sebi menimo, da smo kar dovolj izobraženi, podatki v resnici še vedno kažejo sliko, ki vzbuja skrb, čeprav se položaj počasi le izboljšuje.

NEUSTREZNA IZOBRAZBA

Mag. Ester Možina z ACS, pravi, da si že drugo desetletje prizadevajo uresničevati dolgoročno strategijo zviševanja ravni pismenosti odraslih pri nas. »Uradni rezultati iz leta 1998, ki so bili objavljeni dve leti pozneje, vzbujajo skrb – Slovenija je na dnu evropske lestvice. V raziskavi smo testirali funkcionalno pismenost odraslih od 16 do 65 leta, ki so bili vključeni v šolanje ali pa so bili zunaj izobraževanja. Bili smo negativno presenečeni nad rezultati: kar 77 odstotkov naših odraslih ni doseglo evropskega povprečja.«

IZOBRAŽEVALNO SREDIŠČE MIKLOŠIČ LJUBLJANA
zvečer
popoldne
zjutraj
 tel.: 01/230 76 02, www.ismiklosic.si

FOTO ANDREJ KRIŽ/DOKUMENTACIJA DELA

377912
Informacije:
 Gospodarska zbornica Slovenije
 Center za poslovno usposabljanje
 Dimičeva 9, Ljubljana
 telefon 01 58976 664
 telefon 01 5897 662
 cpu3@cpu.si
 www.cpu.si

CPU
 CENTER ZA POSLOVNO USPOSOBLJANJE

GOSPODARSKA ZBORNICA SLOVENIJE

vabi k vpisu na **izredni študij** in izobraževanje **ob delu** po javno veljavnih programih.

Višja strokovna šola po programih:
 • POSLOVNI SEKRETAR • RAČUNOVODJA • KOMERCIALIST

Informativni dan bo v petek, **11. 2. 2005**, ob **15. uri** in v soboto, **12. 2. 2005**, ob **9. uri**.

•••
Srednja strokovna in poklicna šola:
EKONOMSKI TEHNIK - diferencialni program in PRODAJALEC - prekvalifikacija

DA BI ZNALI IN VEDELI VEČ

Gre predvsem za pomanjkanje tistih spretnosti, ki omogočajo iskanje in razumevanje informacij iz različnih pisnih virov in njihovo uporabo v novih okoliščinah. Pisni dosežki populacije so bili najslabši na področju besedilne pismenosti in najboljši v računski pismenosti. Slovenija se je med 20 državami uvrstila na 17. mesto, med države, kot so Poljska, Madžarska, Čile in Portugalska, ki imajo velik delež odraslega prebivalstva na prvi in drugi ravni besedilne, dokumentacijske in računske pismenosti.

Poglaviti razlog za zaostajanje Slovenije na področju pismenosti naj bi bila po navdbah ACS neugodna izobrazbena struktura prebivalstva in sorazmerno nizka vključenost odraslih v izobraževanje, poleg tega pa tudi pomanjkanje spodbud in ukrepov za dvigovanje in ohranjanje ravni pismenosti v življenjskem in delovnem okolju odraslih. Preprostega odgovora, zakaj tako slabi rezultati, ni. Rezultati kažejo predvsem na neustrezno izobrazbeno raven (večina odraslih ima tudi slabšo »učno kondicijo«, slabšo raven branja in morda tudi ne preveč dobre osebne izkušnje z uradnim šolskim sistemom) in potrjujejo, da so odrasli z vsaj srednješolsko izobrazbo dosegali boljše raven. V družbi znanja, o kateri se veliko govori, in v dobi informacijske tehnologije, je vse to še kako pomembno. Leta 2003 so na ACS zasnovali dolgoročno strategijo za zviševanje ravni pismenosti odraslih v Sloveniji, ki je tretji mejnik v njihovem delu (prvi mejnik je bil projekt funkcionalne pismenosti od leta 1995 naprej v sklopu usposabljanja za življenjsko uspešnost (UŽU), drugi mejnik je bila pridobitev veljavnih in mednarodno primerljivih podatkov o stanju pismenosti odraslega prebivalstva pri nas).

BREZPLAČNI PROGRAMI

Ponovni testi kažejo, da se raven pismenosti v zadnjih letih le zvišuje, pri tem pa imajo najpomembnejšo vlogo nove izobraževalne možnosti za odrasle. Pomembna je tudi promocija strategije in realno samooocenjevanje. Večina sodelujočih v raziskavi

Učimo se od zibelke do groba

Lizbonska strategija iz leta 2000 je vseživljenjsko učenje opredelila kot eno temeljnih gibal razvoja Evrope v bolj konkurenčno in dinamično, na znanju utemeljeno družbo. Vsi ljudje naj bi imeli dostop do izobraževanja in se vanj tudi vključevali. Evropska komisija in CEDEFOP sta leta 2003 naredila javnomnenjsko raziskavo v 15 državah EU, ki naj bi pokazala, kaj si ljudje mislijo o vseživljenjskem učenju. Rezultat ni bil spodbuden – skoraj polovica vprašanih je menila, da je tak princip izobraževanja namenjen tistim, ki so se v formalnem šolskem sistemu slabo odrezali! A vseživljenjsko učenje je daleč od tega, da bi bilo le osvajanje suhoparne učne snovi, kot ga poznamo iz šole. Je tudi pot do doseganja drugih vrednot, denimo osebnostne rasti. Želi spodbujati vedoželjnost in navdušenje ter pozitivno naravnost do vseh oblik učenja, ki so nam na voljo, in spremeniti pogled na to, da je učenje nekaj, kar je dostopno le izbrancem.

Tudi v Sloveniji vseživljenjskemu izobraževanju namenjamo vedno več pozornosti. ACS vsako leto jeseni organizira poseben projekt z imenom *Teden vseživljenjskega učenja*, ki so ga ljudje dobro sprejeli (organizirajo ga od leta 1996) in je že dobro prepoznaven. Sčasoma je prerasel v t. i. *gibanje za učečo se družbo*. Vendar je treba za promocijo in ozaveščanje ljudi o nujnosti učenja »od zibelke do groba« narediti še zelo veliko. Razlika med teorijo in prakso (torej med leporečjem in tem, koliko se ljudje v resnici vključujejo v oblike vseživljenjskega izobraževanja) je namreč še vedno prevelika. Vseeno so zadnji statistični podatki po navdbah mag. Zvonke Pangerc Pahernik dokaj spodbudni: Slovenija je leta 2003 s 15,1 odstotka prebivalstva, vključenega v projekte vseživljenjskega učenja, že preseгла cilj, ki je bil zastavljen na ravni EU (po njenih direktivah naj bi bilo do leta 2010 v vseživljenjsko učenje vključenega v povprečju vsaj 12,5 odstotka prebivalstva med 25 in 64 letom). Vse v redu in prav, a še vedno ostaja dejstvo, da se v vseživljenjsko učenje še vedno najmanj vključujejo prav tisti, ki bi ga najbolj potrebovali, torej tisti z (naj)nižjo stopnjo izobrazbe, starejši, težje zaposljivi in brezposelni ter druge posebne, ogrožene kategorije prebivalstva. Čeprav bi prav tem vseživljenjsko učenje lahko pomembno izboljšalo kakovost življenja – če že ne na kratki, pa prav gotovo na dolgi rok. Nekateri se pomena vseživljenjskega učenja sploh ne zavedajo (zato je ozaveščanje javnosti, svetovanje in informiranje tako pomembno!), tisti, ki se tega zavedajo, pa si ponavadi predstavljajo številne ovire in prepreke na poti do cilja. A jih je v resnici malo, trdijo na ACS; pomembni sta predvsem volja in želja po učenju!

Pot do uspeha

Izpitni Univerze Cambridge iz angleškega jezika

- Young Learners English Tests
- Key English Test (KET)
- Preliminary English Test (PET)
- First Certificate in English (FCE)
- Certificate in Advance English (CAE)
- Certificate of Proficiency in English (CPE)
- Business English Certificates: Preliminary
- Vantage: Higher (BEC)

Pripravljalne tečaje in prijave na izpite, ki bodo junija 2005, organizirajo in zbirajo februarja jezikovne šole po Sloveniji. Samouki naj se prijavijo pri British Council v Ljubljani od 14. do 18. marca 2005 ali na Univerzitetni knjižnici Maribor.

Vsak mesec izvajamo tudi test IELTS (www.ielts.org) za Studij v tujini ali emigracijo. Več o izpitih, rokih in cenah na www.britishcouncil.si

Internationally Recognised Qualifications from the UK

BRITISH COUNCIL

British Council
Tivolij center, Tivolska cesta 30,
Ljubljana
Tel: 01/300 20 30
exams@britishcouncil.si

ERGOLES
PISARNIŠKO POHIŠTVO

www.ergoles.si

Stol Izzy 10.920,00 SIT

Mesec

Salon Ljubljana: Tbilisjska 57 Tel.: 01 42 323 21
Salon Maribor: Malečnik 155a Tel.: 02 47 327 00

DA BI ZNALI IN VEDELI VEČ

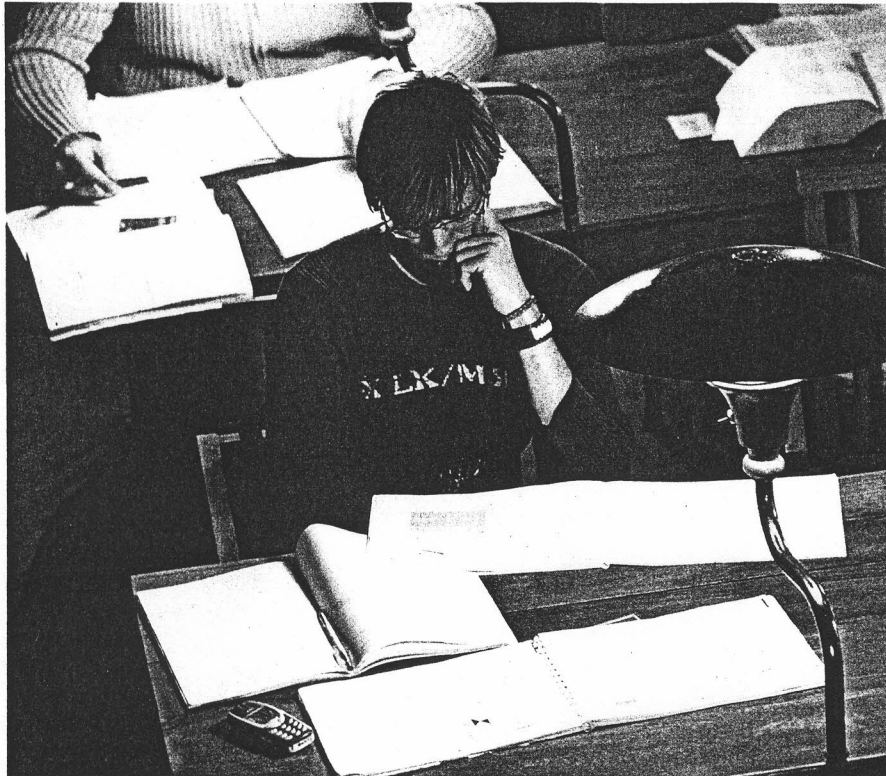

FOTO BLAŽ URŠIČ

se namreč ocenjuje veliko boljše, kot pa kažejo dejanski rezultati raziskave. Zelo pomembna je tudi motivacija odraslih: kako ljudi pritegniti v izobraževanje, če jih to ne zanima? Primerjave s tujino kažejo, da se ljudje tam več izobražujejo, tako samoiniciativno kot s pomočjo delodajalcev na delovnem mestu. Most do izobraževanja je treba pri nas vzpostaviti predvsem za tiste z osnovno in nedokončano srednjo šolo. Most do izobrazbe je program, namenjen odraslim, ki so se že ali pa se še bodo vključili v nadaljnje formalno

izobraževanje. Višja raven pismenosti je najpomembnejša za hitrejše osvajanje novih učnih vsebin in za uspešnost na delovnem mestu. Sto- do dvestourni program izobraževanja izvajajo izobraževalne organizacije (za temeljno usposabljanje učiteljev za izvajanje programa je zadolžen prav ACS). To izobraževanje vključuje tudi osvajanje socialnih spretnosti, uporabo računalnika in drugo, kar zahteva sodobna informacijska družba.

Za izboljšanje ravni pismenosti so organizirali tudi poseben program t. i. družinske pismenosti, beremo in pišemo skupaj, ki je namenjen izboljšanju pismenosti in razvijanju bralne kulture pri vseh družinskih članih. Program poteka v obliki srečanj, ki se jih starši udeležujejo skupaj z otroki, traja 50 učnih ur, izvajajo pa ga osnovne šole ali druge izobraževalne organizacije. Oba

programa sta brezplačna, denarno pa ju podpira ministrstvo za šolstvo. Poleg omejenih so prebivalstvu na voljo še študijski krožki, bralni krožki z Manco Košir, program usposabljanja za življenjsko uspešnost (UŽU), projektno učenje za mlade, borza znanja, središča za samostojno učenje, svetovalna središča in poseben projekt ponudimo odraslim kakovostno izobraževanje, ki je namenjen samoocenjevanju in dolgoročnemu prizadevanju posameznih izobraževalnih ustanov, da bi odraslim ponudile še bolj kakovostne možnosti za izobraževanje.

KONČANA SREDNJA ŠOLA JE MEJNIK

Mag. Jasmina Mirčeva, strokovna raziskovalna sodelavka na ACS, je koordinatorka raziskave o udeležbi prebivalcev Slovenije v izobraževanju odraslih glede na sociodemografske značilnosti in zaposlitveni položaj. Upoštevali so tako formalno kot neformalno izobraževanje v zadnjih 12 mesecih, upoštevano pa je bilo vsakršno izobraževanje, ki je trajalo več kot šest ur skupaj. »Ugotovili smo tri kategorije prebivalstva,« pravi mag. Mirčeva. »V prvi so bili tisti odrasli, ki sodelujejo pri izobraževanju oziroma se sami izobražujejo, v drugi tisti, ki se ne izobražujejo, a bi se, če bi imeli možnosti – to so t. i. morebitni udeleženci, v tretji pa so 'neudeleženci', torej tisti, ki se ne izobražujejo in tudi nimajo nobene želje po tem.«

Ugotavljajo, da se odrasli po 50 letu ne izobražujejo dovolj. Do 50 leta je udeležba sorazmerno dobra, pozneje pa ne več. Žal gre predvsem za ljudi, ki so že problematični z vidika zaposlovanja, se težje prilagajajo, nimajo potrebnega vzorca učenja, tudi uporaba računalnika jim je tuja. Nekateri učenje povezujejo s – zaradi slabih osebnih izkušenj celo osovraženim – šolskim sistemom. Tudi delodajalci, če že podpirajo izobraževanje svojih zaposlenih, raje vlagajo v mlajše, saj se jim zdi to boljše naložba, kot pa, da bi izobraževali starejše zaposlene.

**DAN
ODPRTIH
VRAT**

SOBOTA
2. APRIL 05
11:00-15:00

avdio
kreativni mediji
digitalna animacija
digitalna obdelava filma
produkcija elektronske glasbe

sae@sioi.net
t:(0)1 256 1299
f:(0)1 256 1262
Cesta dveh cesarjev 403
1000 Ljubljana, Slovenija

Middlesex
University

SACI
INSTITUTE
www.sae.edu

**Turizem
postane način
življenja
že med
študijem!**

TURISTICA
VISOKA ŠOLA ZA TURIZEM PORTOROŽ

triletni visokošolski študijski program hotelirstva in turizma
redni študij v Portorožu, izredni tudi v Ljubljani in Radencih
WWW.TURISTICA.SI

379496

DA BI ZNALI IN VEDELI VEČ

»Tako motivi za izobraževanje kot ovire so različni,« meni Jasmina Mirčeva. »Pri ljudeh z višjo stopnjo izobrazbe beležimo tudi večjo stopnjo vključenosti v izobraževanje. Vsaj končana srednja šola je nekakšen mejnik, po katerem se odrasli več vključujejo v različne oblike izobraževanja. Žal pa te okoliščine še dodatno povečujejo polarizacijo v družbi. Na eni strani so zelo izobraženi, na drugi pa tisti brez izobrazbe, ki se ne želijo vključevati v proces izobraževanja oziroma menijo, da imajo manj možnosti za to.«

LOČENI IN SAMSKI SE VEČ IZOBRAŽUJEJO

Zanimiva ugotovitev iz raziskave je tudi, da se ločeni in samski več izobražujejo kot poročeni ali ovdoveli (pri slednjih so podatki malodane alarmantni: kot da bi se večina vdala in vrgla puško v koruzo). Morda imajo ločeni in samski več časa in motivacije, morda pa je razlog tudi ta, da so različne oblike izobraževanja in učenja idealna priložnost za spoznavanje novih ljudi, druženje z enako mislečimi in nemara celo za iskanje potencialnega novega partnerja. Vsekakor je tudi socializacijski vidik izobraževanja zelo pomemben.

Odgovor na vprašanje iz raziskave, kdo se izobražuje pri delodajalcih, razkrije, da se največ izobražujejo delavci na bolj odgovornih in vodilnih mestih. Tisti na vrhu hierarhične lestvice in menedžerji se izobražujejo največ, tisti z najmanj odgovornosti in na preprostih delovnih mestih pa najmanj. Zelo spodbuden je podatek, da samozaposleni največ vlagajo v svoj vsesplošni razvoj, skrb pa vzbuja dejstvo, da se brezposelni še vedno premalo izobražujejo (kljub ambiciozno zasnovanemu projektu aktivne politike zaposlovanja s programom 10.000+, ki ga je vpeljal zavod za zaposlovanje).

FOTO MARKO FEIST

Glede na status se še najmanj izobražujejo upokojnenci in gospodinje. Zelo pa presepeča podatek, da se poleg samozaposlenih največ dodatno izobražujejo – kmetje! To bi lahko pripisali tudi številnim novostim

na področju kmetijstva, prestrukturiranju kmetijske dejavnosti, višjim zahtevam po kakovosti izdelkov zaradi direktiv EU, osebnim odločitvam za preusmeritev znotraj kmetijstva (npr. bio pridelava, ekološke kmetije, turistična dejavnost ...), za vse naštetje pa se je seveda treba dodatno izobraževati. Precej odločujoča je velika podpora kmetijstvu znotraj EU, pomembno pa vpliva tudi dejstvo, da se proračunska sredstva za kmetijstvo še povečujejo in da tudi država zelo pomaga pri izobraževanju tega dela prebivalstva.

DRAGICA SUŠNIK

VISOKA
KOMERCIALNA
ŠOLA
CELJE

VISOKA KOMERCIALNA ŠOLA CELJE

KOMERCIALA (VII. stopnja)

- za 1. letnik rednega študija (pogoj je V. stopnja izobrazbe)
- za 1. cikel izrednega študija (pogoj je V. stopnja izobrazbe)
- za 2. cikel izrednega študija (pogoj je končan višješolski strokovni program)
- za 3. letnik izrednega študija (pogoj je končan višješolski strokovni program pred 1. 1. 1994)

Kandidati se prijavijo s prvo prijavo do
8. marca 2005.

INFORMACIJE: VKŠC, Lava 7, 3000 Celje
Tel. 03/428 55 44, www.vks-celje.si
E-pošta: referat@vks-celje.si

NE GOVORIMO SLOVENSKO...

... vendar vas po Berlitzovi 100% naravni metodi učenja zelo hitro naučimo tuje jezike!

Strokovno usposobljeni "native speakerji" učimo tuje jezike odrasle in otroke, v majhnih skupinah ali individualno, za osebne ali poslovne namene. Skupaj z našimi slovenskimi kolegi boste ugotovili, kateri program je najbolj primeren za vas. Pokličite še danes!

"Berlitz Diploma"

Začetek tudi v februarju

NOVO

"Kids Weekend Fun"

Tematske delavnice za otroke v angleščini!

Berlitz
jezikovni center

www.berlitz.si

Zdaj tudi v Mariboru!

☎ 02 229 4 229

☎ 01 433 13 25

(Ne)funkcionalna pismenost odraslih

Na papirju odlično, v praksi po polžje

(Funkcionalna) pismenost pogoj za uspeh posameznika – V Sloveniji 76 odstotkov ljudi med 25. in 64. letom z vsaj srednjo šolo – Posebna komisija za razvoj pismenosti

Slovenci, predvsem odrasli, so slabi v besedilnih in računskih spretnostih. Te so osnovne sestavine t. i. plastične osebnosti, ki se ji sposobna prilagoditi zahtevam sodobne družbe, v njej zadovoljiti svoje osnovne potrebe in zadostiti zahtevam okolja ter uspešno delovati še v drugih, vsakodnevnih situacijah. Bralna pismenost ne pomeni le, da nekdo zna brati, da obvlada tehniko branja, temveč nas vodi do prepoznavanja in razumevanja različnih simbolov, znakov, grafov ... Problem odraslih je, da nimajo razvitih štirih temeljnih komunikacijskih značilnosti – govorjenje in pisanje sporočil ter njihovo poslušanje in branje (sprejemanje). Nekdo, ki pomanjkljivo piše ali bere, ima komunikacijske težave in v sodobnem svetu tak človek – funkcionalno nepismen – ne more izpolnjevati zahtev okolja ter se dejavno, enakopravno vključevati v družbeno dogajanje. Pismenost je osrednji dejavnik posameznikove uspešnosti v življenju.

Da odrasli Slovenci nujno potrebujejo več znanja, se je izkazalo po mednarodni raziskavi OECD o pismenosti odraslih pred petimi leti – med 22 državami so za Slovenijo v funkcionalni pismenosti (besedilne, računske spretnosti) zaostali le Poljska, Čile in Portugalska. Izsledki raziskave so bili tako porazni, da je v državi nastala panika. Kaj je z znanjem Slovencev? Kje se zatika pri izobraževanju? Kdo je kriv za osramotitev pred vso Evropo? Mnogi menda ne razumejo niti navodil za uporabo novega televizorja ali videorekorderja. Nad 70 odstotkov Slovencev, starih med 25 in 64 leti, je funkcionalno nepismenih, nobeden od teh se po šolanju ni dodatno izobraževal. Takšno izobraževanje očitno še vedno zanima le tiste, ki že imajo višjo ali visoko izobrazbo.

Zadnji popis prebivalstva leta 2001 je pokazal, da se je v zadnjih desetih letih izobrazba odraslih vendarle nekoliko dvignila in se počasi približuje izobrazbi odraslih v Evropski uniji. Odraslih, starih med 25 in 64 leti, ki imajo

vsaj srednjo izobrazbo, je pri nas 76 odstotkov. Ta delež je večji od povprečja v državah članicah OECD in manjši od skandinavskih držav, Nemčije, Češke in Slovaške. Portugalska, denimo,

Dr. Vida A. Mohorčič Špolar

ima zgolj 20 odstotkov ljudi, ki imajo srednjo ali še višjo izobrazbo. Manj spodbudno so podatki, da ima skoraj 53 odstotkov Slovencev le nižjo ali triletno srednjo poklicno šolo, kar je tudi vzrok, da smo Slovenci na repu

Glavni cilji nacionalnega programa za izobraževanje odraslih so izboljšati splošno izobraženost odraslih (razvijanje pisnih spretnosti), dvigniti raven izobrazbe – končana srednja šola je temeljni standard povsod v EU, povečati zaposljivost in možnosti za učenje in vključevanje v formalne in neformalne oblike izobraževanja. Program daje prednost mlajšim odraslim pa manj izobraženim nezaposlenim in zaposlenim odraslim, socialno izključenim in etničnim skupinam (Romom ...). Torej tisti skupini ljudi, ki ima pregovorno najmanj interesa za učenje in znanje. Kako bo država te spodbudila k vseživljenjskemu učenju, k dokončanju osnovne šole ali gimnazije oziroma štiriletne srednje šole, ni povsem jasno. Če bodo cilji programa uresničeni, se bomo čez pet let zavihteli prav na vrh evropskega znanja, problem pa je, da šolsko ministrstvo ne pove, kako konkretno bo država spodbujala odrasle k več znanja in boljši pismenosti.

držav v pismenosti. Šele štiriletna srednja šola namreč omogoča normalno delovanje posameznika v družbi (povprečne besedilne in računske spretnosti). Delež odraslih brez izobrazbe, z nepopolno ali dokončano osnovno šolo pa je boljši kot pred desetimi leti – s 47,2 se je zmanjšal na 33 odstotkov. Ljudi z višjo ali visoko izobrazbo je zdaj okrog 15 odstotkov. Do leta 2010 naj bi ministrstvu za šolstvo in za delo, občine in EU za izobraževanje odraslih odšteli skoraj 72 milijard tolarjev.

Strategija je pripravljena, kaj pa se dogaja v praksi?

Andragoški center Slovenije (ACS) je marca 2003 pripravil strategijo za zviševanje ravni pismenosti v Sloveniji. Ta temelji na natančni analizi obsega in dejavnikov nizke ravni pismenosti odraslih in upošteva posledice neustrezne pismenosti za posameznikov položaj na trgu dela, je za Delo povedala direktorica ACS **Vida A. Mohorčič Špolar**. »Upoštevali smo izsledke nacionalne raziskave pismenosti odraslih in raziskave temeljnih spretnosti mladih, brezposelnih in staršev šoloobveznih otrok, izkušnje in zglede dobre prakse iz drugih držav, ki so podobne dokumente že sprejele in jih uresničujejo. Strategija je usklajena tudi z drugimi, že sprejetimi slovenskimi dolgoročnimi razvojnimi dokumenti, ki obravnavajo posameznikov razvoj v širšem pomenu. V njej je zapisano, da bi jo morala sprejeti vlada in potrditi državni zbor, a se to ni zgodilo. Je pa bila junija lani na šolskem ministrstvu imenovana posebna komisija za razvoj pismenosti, katere temeljna naloga je izdelava strategije za zviševanje ravni pismenosti po vsej 'vertikali' – otroci, mladina, odrasli.«

Strategija za zviševanje pismenosti odraslih je bila tudi podlaga za pripravo t. i. akcijskega načrta črpanja sredstev iz evropskih strukturnih skladov do leta 2006, med drugim za pripravo javno veljavnih programov za manj izobražene odrasle s podoželja; za zaposlene in odrasle s posebnimi potrebami. V načrtu strategije so navedeni še programi usposo-

bljanja učiteljev za opismenjevanje in za formalne in neformalne oblike učenja odraslih ter za usposabljanje učiteljev, ki izvajajo programa za zviševanje družinske pismenosti (Beremo in pišemo skupaj) in za odrasle, ki se vključujejo v srednjo šolo (Most do izobrazbe). Z načrtom se je razširila tudi mreža izvajalcev programa Projektno učenje za mlajše odrasle (PUM), ki zdaj poteka še na treh novih lokacijah – v RIC v Novem mestu, v tolminskem Posoškem razvojnem centru in v Škofji Loki na Ljudski univerzi. Za razvojne naloge v pismenosti in za izvajanje programov je v evropskem socialnem skladu za obdobje 2004–2006 namenjena slaba milijarda tolarjev.

Podatki iz raziskave o pismenosti in udeležbi odraslih v izo-

Bo Slovenija kmalu spet sodelovala v mednarodni raziskavi o pismenosti odraslih? Leta 2000 smo bili povabljeni, a je šolsko ministrstvo zaradi previsokih stroškov – 125 milijonov tolarjev – naše triletno sodelovanje v raziskavi odklonilo. Razlog je bila tudi odločitev, je povedala Mohorčičeva, da bo Slovenija več vlagala v razvoj in izvajanje ukrepov za zviševanje pismenosti. Po njenih besedah je novi šolski minister zagotovil, da bo Slovenija v naslednji raziskavi o pismenosti odraslih leta 2010 spet sodelovala.

brazevanju (še iz leta 1998, novih podatkov ACS še nima) kažejo, da se odrasli najpogosteje vključujejo v izobraževanje zaradi poklicne kariere in dela (73 odstotkov). Raziskava je še pokazala, da se moški v večji meri vključujejo v izobraževanje za delo kot ženske in da dodatno izobraževanje velikokrat plačujejo delodajalci (66 odstotkov). Med ovirami, ki odraslim preprečujejo izobraževanje, sta bila pri moških in ženskah na prvem mestu prevelika zaposlenost in pomanjkanje časa, na drugem pa predragi programi.

Aleš Čakš

Svetovanje za izobraževanje odraslih

Svetovalno središče Maribor pri Andragoškem zavodu Maribor - Ljudski univerzi ponuja odraslim strokovno pomoč pri odločitvah za nadaljnje izobraževanje in učenje. Izberete lahko osebni obisk, in sicer vsak dan med 8. in 15. uro ter vsako sredo med 15.30 in 18. uro, dosegljivi pa so tudi po telefonu (02) 234 11 34. Prav tako lahko vprašanja naslovite na elektronski naslov svetovanje@azm-lu.si. Storitve so za stranke brezplačne,

saj projekt financirata ministrstvo za šolstvo in šport in Evropski socialni sklad.

Od tega meseca bo Svetovalno središče Maribor gostovalo na štirih dislokacijah po naslednjem razporedu: v občini Duplek v ponedeljek, 16. in 30. maja ter 13. junija, od 9. do 12. ure, v knjižnici Šentilj v torek, 3. in 17. maja ter 7. in 21. junija, od 13.30 do 16.30, v občini Ruše 4. maja in 1. junija, od 9. do 12. ure, na Ljudski univerzi Lenart

vsako sredo med 14. in 17. uro. V osebnih in zaupnih pogovorih informirajo in svetujejo o možnostih izobraževanja in učenja odraslih, in sicer o tem, kako si pridobiti poklic, kako opraviti prekvalifikacijo, kako doseči višjo stopnjo izobrazbe, kako si pridobiti dodatna znanja za delo in osebni razvoj, kako odpravljati težave pri učenju itd. Projekt svetovalnih središč je v Sloveniji razvil Andragoški center Slovenije. (sav)

Učenje za vse življenje je že gospodarska nuja

*Okrog 15 odstotkov odraslih Slovencev na vseživljenjskem izobraževanju
Do leta 2010 zanj 72 milijard tolarjev – Evropa hoče človeka delovno žival*

Po dolgih letih je bila lani vendarle sprejeta resolucija o nacionalnem programu za izobraževanje odraslih. Že zdaj so znana tudi približna sredstva za izobraževanje odraslih, ki jih bodo do leta 2010 prispevali država in evropski strukturni skladi – približno 72 milijard tolarjev. Samo letos je teh sredstev 9,6 milijarde tolarjev, od tega slabe tri milijarde od šolskega ministrstva in 6,5 milijarde tolarjev z ministrstva za delo. Zneski so v primerjavi s preteklimi leti presenetljivo visoki in izobraževanju odraslih pri nas obetajo svetlo prihodnost. Je pa manj rožnata sedanost, kljub denarju. Odrasli Slovenci, med 25. in 64. letom, so še vedno slabo funkcionalno pismeni, v srednjih šolah se z odraslimi, ki želijo dokončati to stopnjo šolanja, malodane ne ukvarjajo, delodajalci pa tudi še niso povsem dojeli, da sta dodatno izobraževanje in usposabljanje delovne sile ključni za preživetje na trgu dela.

V Evropski uniji je v izobraževanje vključenih manj kot deset odstotkov odraslih prebivalcev. Ob tem podatku smo lahko celo zadovoljni, saj je pri nas takšnih odraslih 15 odstotkov, kar pomeni, da že dosegamo cilj EU – da se v učenje za vse življenje do leta 2010 vključi 12,5 odstotka državljanov Unije. A je odraslih Slovencev, ki jih zanima nenehno izobraževanje, bistveno manj kot denimo v Veliki Britaniji (21,3 odstotka) ali na Švedskem (32 odstotkov).

Navzlic temu se raven izobrazbe Slovencev izboljšuje, ugotavlja **Jasna Dominko Baloh**, direktorica zasebnega izobraževalnega središča Doba, kjer je bila pred dnevi odmevna okrogla miza o prihodnosti in izzivih izobraževanja odraslih pri nas. »Leta 1991 (ob popisu prebivalstva) je imelo nedokončano osnovno šolo kar 47,2 odstotka ljudi, starih nad 15 let, srednjo šolo je končalo 43 odstotkov odraslih, višjo ali visoko izobrazbo pa je imelo 8,9 odstotka ljudi. Leta 2002 je bilo stanje že občutno boljše – odraslih brez osnovne šole je bilo 33 odstotkov, srednješolsko izobrazbo si je pridobilo 54 odstotkov prebivalcev, višjo ali visokošolsko izobrazbo pa je imelo 13 odstotkov odraslih.«

Na okroglo mizo je prišel tudi minister za šolstvo **Milan Zver**. Povedal je, da država marsikje išče nacionalni interes, tudi v izobraževanju odraslih. Zaveda se, da tudi EU vse bolj poudarja vseživljenjsko učenje. Zaradi tega Slovenija odraslim namenja vse več pozornosti – in denarja. Letos je šolsko ministrstvo za izobraževanje odraslih odmerilo okrog tri milijarde tolarjev. Po njegovem se mora dr-

žava odzivati na spremembe na trgu dela, v kar so zajeti tudi odrasli. Poudaril je, da je treba več pozornosti usmeriti tudi v neformalno izobraževanje, ki še zelo zaostaja za formalnim.

Dr. **Janko Muršak**, predsednik sveta za izobraževanje odraslih, je opozoril, da je učenje za vse življenje že ekonomska nuja in ne več le človekova svobodna izbira. Po njegovem posameznik brez izobrazbe ne bo našel prave zaposlitve, ali sploh nobene, in lahko se zgodi, da bodo šibko izobraženi vse bolj socialno izključeni. Po njegovem bodo »poraženci« v mladosti, kar zadeva znanje, tudi »poraženci« v odraslosti. Pravi, da mora država urediti sistem financiranja izobraževanja odraslih, in to, je dejal, se počasi že uresničuje. Tudi on zagovarja več neformalnega izobraževanja, kar se z nacionalnimi poklicnimi kvalifikacijami (ko zaposleni brez ustrezne šole pred komisijami ministrstva za delo zagovarjajo neko znanje in pridobijo certifikat) že dogaja, a meni, da je tega še bistveno premalo.

Dr. **Vida A. Mohorčič Špolar**, direktorica Andragoškega centra Slovenija (ACS), je dejala, da je v resoluciji nacionalnega programa za izobraževanje odraslih zelo jasno navedeno, kam bo plulo naše šolanje odraslih. Slaba funkcionalna pismenost odraslih, starih od 24 do 65 let, je problem, a tudi izziv za stroko. Opozorila je, da morajo delodajalci – glede na to, da se še vedno bolj izobražujejo že izobraženi ljudje – med delovnim časom in po njem nujno poskrbeti, da se bodo delavci v podjetjih in ustanovah dodatno izobraževali in usposabljali, če želijo biti konkurenčni

na trgu delovne sile. Vse bolj je jasno, ugotavlja, da želi nova Evropa na trgu dela človeka delovno žival.

Janez Dekleva, vodja službe za izobraževanje na Gospodarski zbornici Slovenije (GZS), je kot eno izmed nalog države omenil ne le dvig ravni izobrazbe odraslih, marveč tudi usposobljenost delovne sile. Ugotavlja, da brez tega Slovenija ne bo konkurenčna EU. Po njegovih izsledkih srednja in velika podjetja vlagajo v izobraževanje zaposlenih, a bolj kot denar jih ovira premalo časa za dodatno usposabljanje.

Po navedbah **Ide Srebotnik** iz Društva srednjih šol Slovenije je organizacija šolanja odraslih na naših srednjih šolah stihijska. »Na srednjih šolah je izobraževanje za odrasle odvisno od ozaveščenosti šole. Če vodstvo šole to zanima, potem odrasli lahko pričakujejo, da bodo brez težav končali srednjo šolo, sicer pa se ne bo zgodilo nič. Povedala je, da na srednjih šolah prevladujejo formalne oblike izobraževanja, neformalnih in alternativnih različic je le za vzorec – tečajji računalništva, tujih jezikov, pripravljavnice na izpite na maturi. Po njenem tudi ne kaže, da se bo kaj spremenilo. Žanjo za izobraževanje odraslih ni pristojno le šolsko ministrstvo, temveč tudi ministrstva za delo, gospodarstvo in kulturo. Med drugim je predlagala, naj se pri nas ministrstvo za šolstvo in šport končno že preimenuje v ministrstvo za izobraževanje.

Aleš Čakš

**Prilogo Šolstvo ureja
Urša Jurak Kuzman**

jurak@delo.si

SVETOVALNA SREDIŠČA

Pomoč in spodbuda vseživljenjskemu učenju

VSEŽIVLJENJSKO UČENJE IMA VSE VEČJO VELJAVO V SODOBNIH DRUŽBAH, TUDI PRI NAS. LETOS JE V SLOVENIJI ZAČELO DELOVATI ŠE PET SVETOVALNIH SREDIŠČ ZA IZOBRAŽEVANJE ODRASLIH (ISIO), KI LAHKO TU POIŠČEJO POMOČ IN SVETOVANJE ZA IZOBRAŽEVANJE IN UČENJE. TAKO SE JE V CELOTI URESNIČIL KONCEPT RAZVOJA SVETOVALNIH SREDIŠČ ZA IZOBRAŽEVANJE ODRASLIH, KI JE NASTAL LETA 2000 V DOGOVORU Z MINISTRSTVOM ZA ŠOLSTVO IN ŠPORT. V SLOVENIJI TAKO ZDAJ DELUJE 14 SVETOVALNIH SREDIŠČ: NA JESENICAH, V KOPRU, KRŠKEM, LJUBLJANI, MARIBORU, MURSKI SOBOTI, NOVI GORICI, NOVEM MESTU, POSTOJNI, NA PTUJU, V SLOVENJ GRADCU, TRBOVLJAH, VELENJU IN ŽALCU.

Po dogovoru s šolskim ministrstvom naj bi bila svetovalna središča regionalno usklajena s kraji 14 šolskih uprav, določenih v zakonu o organiziranju in financiranju vzgoje in izobraževanja. V zadnjem letu se je vlada odločila, da šolskih uprav ne bo; na delo-

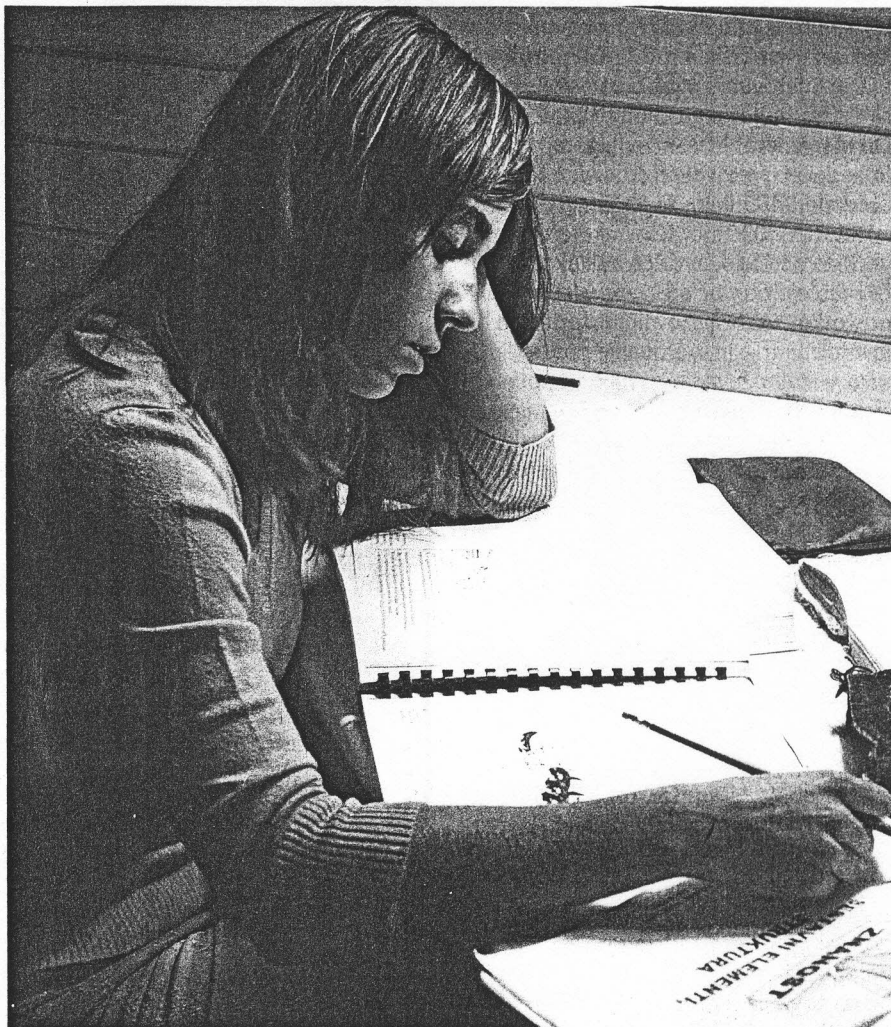

FOTO VORANC VOGEL

Odstrani tudi stare jezikovne madeže!

VERBA
jezikovna šola

Sprijemni Ab Enigali za otroke in odrasle

01 / 251 00 00

www.verba28.net

NE GOVORIMO SLOVENSKO...

... vendar vas po Berlitzovi 100% naravni metodi učenja zelo hitro naučimo tuje jezike!

Strokovno usposobljeni "native speakerji" učimo tuje jezike odrasle in otroke, v majhnih skupinah ali individualno, za osebne ali poslovne namene. Skupaj z našimi slovenskimi kolegi boste ugotovili, kateri program je najbolj primeren za vas. Pokličite še danes!

NOVO "Berlitz Online"
Pouk v živo preko spleta, "online" programi za samostojno učenje, "blended learning"...

Vpisi v jesenske in zimske tečaje!
Aktualno: do -10% v septembru!

Berlitz
jezikovni center

LJ ☎ 01 433 13 25
MB ☎ 02 229 4 229
www.berlitz.si

SVETOVALNA SREDIŠČA

vanje svetovalnih središč pa to ne bo vplivalo, saj delujejo pri ljudskih univerzah. Kraji, kjer delujejo središča, sovpadajo tudi s predvideno regionalno delitvijo Slovenije na 14 regij, sta razložili mag. Tanja Vilič Klenovšek, vodja projekta ISIO in tematskega področja informiranja in svetovanja v izobraževanju odraslih, ter Andreja Dobrovoljc, strokovna sodelavka na tematskem področju informiranja in svetovanja v izobraževanju odraslih z Andragoškega centra RS.

Do marca letos je v Sloveniji torej delovalo le devet svetovalnih središč. Lani jih je obiskalo 9485 ljudi, za katere so središča opravila 11.030 storitev; nekateri namreč večkrat obiščejo središče ali kako drugače poiščejo pomoč pri svetovalcih. Kar 71 odstotkov vseh svetovalnih storitev je bilo informiranje in svetovanje pred vključitvijo v izobraževanje, pri 23 odstotkih je šlo za svetovanje med izobraževanjem, v 6 odstotkih pa za svetovanje po zaključku izobraževanja. Ker od marca letos deluje še pet novih središč, pričakujejo, da bo število obiskovalcev še večje. Število strank v posameznih središčih po Sloveniji je različno, po mnenju Dobrovoljčeve pa je glavni razlog za to različno število prebivalcev v posameznih regijah.

Posameznik lahko v središče pride osebno, pokliče po telefonu ali piše po navadni ali elektronski pošti. Svetovanje je odvisno od tega, kaj obiskovalca zanima – ali potrebuje le krajšo, konkretno informacijo, na primer o organizacijah, ki izvajajo določene programe, ali pa želi bolj poglobljeno svetovanje, denimo o možnostih izobraževanja, učnih težavah itn., pojasnjuje Andreja Dobrovoljc. Po lanskih analizah imajo stranke najraje osebno svetovanje – za to se jih je odločilo 54 odstotkov, po telefonu je iskalo informacije 40 odstotkov strank, šest odstotkov pa je bilo drugih oblik informiranja in svetovanja.

Središča so namenjena vsem odraslim, prihajajo pa tudi mladi, dijaki in študentje. Med njimi so tudi mladi, ki so zapustili šolanje, pravi Dobrovoljčeva. Za njih je posebej organizirano celostno informiranje in svetovanje, ki deluje v šestih slovenskih regijah; imenuje se ISM – informiranje in svetovanje za mlade, in poteka v okviru petih centrov za informiranje in poklicno svetovanje (CIPS) ter pri eni izobraževalni organizaciji za odrasle.

Med brezposelnimi je največ ljudi, ki nimajo končane osnovne šole. Med odraslimi, ki obiskujejo svetovalna središča, je

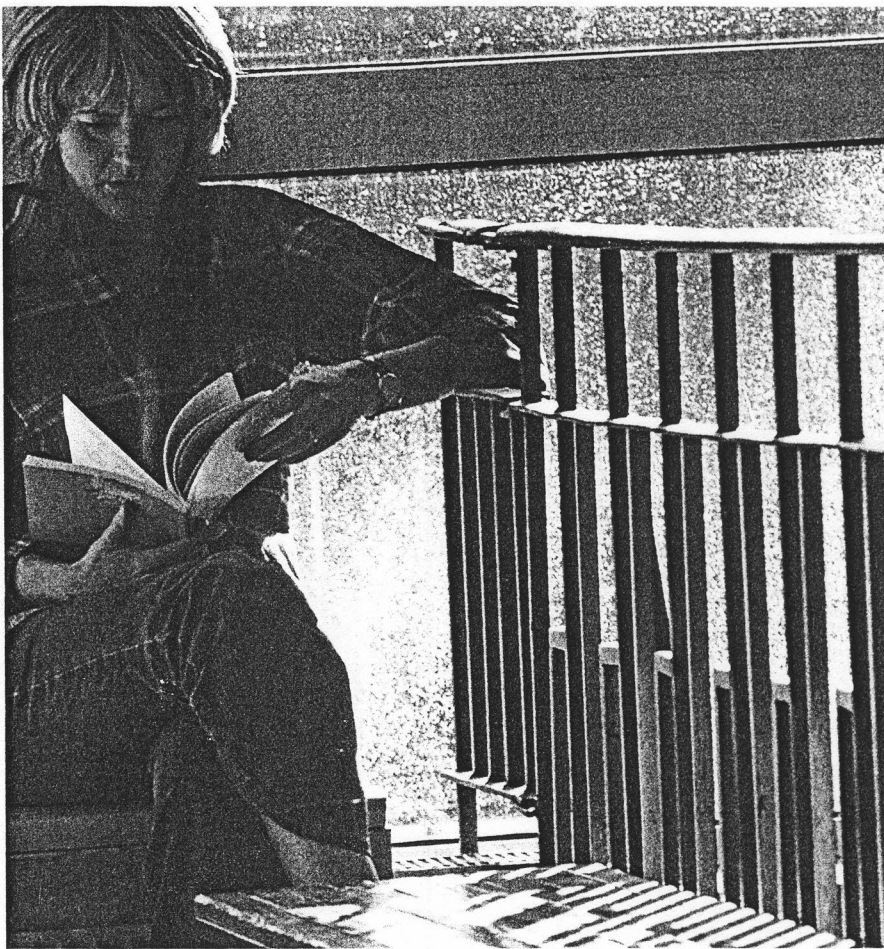

FOTO LJUBO VUKELIČ

Pot do uspeha

Izpitni Univerze Cambridge iz angleškega jezika

- Young Learners English Tests
- Key English Test (KET)
- Preliminary English Test (PET)
- First Certificate in English (FCE)
- Certificate in Advance English (CAE)
- Certificate of Proficiency in English (CPE)
- Business English Certificates: Preliminary, Vantage, Higher (BEC)

Pripravljalne tečaje in prijave na izpite, ki bodo **decembra 2005**, organizirajo in zbirajo **septembra** jezikovne šole po Sloveniji. Samouki naj se prijavijo pri British Council v Ljubljani **od 5. do 12. oktobra 2005** ali na Univerzitetni knjižnici Maribor.

Vsak mesec izvajamo tudi test **IELTS** (www.ielts.org) za študij v tujini ali emigracijo. Več o izpitih, rokih in cenik na www.britishcouncil.si

Internationally Recognised Qualifications from the UK

British Council
Tivoli center, Tivolska cesta 30,
Ljubljana
Tel: 01/300 20 30
exams@britishcouncil.si

SVETOVALNA SREDIŠČA

brezposelnih od 30 odstotkov do 35 odstotkov. Pet odstotkov obiskovalcev nima končane osnovne šole: »Ugotavljamo, da je delež strank z nedokončano osnovno šolo majhen, zato nadaljnje aktivnosti v središčih usmerjamo v to ciljno skupino. Razlogi za majhen delež teh odraslih so prav gotovo finančne narave, sploh pri brezposelnih. Vendar so tudi zaposleni odrasli z nedokončano osnovno šolo v podobnem položaju, saj so med najslabše plačanimi zaposlenimi in so tako skorajda brez možnosti za financiranje nadaljnega izobraževanja,« pojasnjuje Dobrovoljčeva.

Dobro je vedeti, da imajo zaposleni v zadnjih letih vseeno možnost pridobiti finančna sredstva za izobraževanje, saj ministrstvo za šolstvo in šport vsako leto objavi javni razpis za odpravljanje izobrazbenega primanjkljaja, namenjen sofinanciranju izobraževanja zaposlenih. Razpis bo objavljen tudi letos, konec poletja ali v začetku jeseni (informacije lahko odrasli dobijo v svetovalnih središčih). Središča najpogosteje obišejo ali pa z njimi kako drugače navežejo stike odrasli s končano srednjo strokovno ali splošno šolo, odrasli s končano srednjo poklicno šolo in odrasli s končano osnovno šolo. Nekoliko več je odraslih z zaključeno srednjo splošno ali strokovno šolo – od 25 do 30 odstotkov, sledijo jim odrasli z zaključeno poklicno šolo – 20 odstotkov, odraslih obiskovalcev s končano osnovno šolo pa je od 15 do 20 odstotkov.

Kako svetovalna središča »pridejo« do odraslih, ki si želijo izobraževanja oziroma vseživljenjskega učenja? Najbolj neposredna pot je promocija v lokalnem okolju, kjer središče deluje. Vsa središča svojo dejavnost intenzivno predstavljajo v sredstvih javnega obveščanja, in sicer v tematskih televizijskih oddajah, radijskih oddajah v živo, svetovalnih koticah v lokalnih časopisih itn. Središča svojo dejavnost predstavljajo tudi vsem organizacijam v okolju, ki se ukvarjajo s področjem razvoja človeških virov in tudi neposredno z izobraževanjem odraslih. Tako z obstojem središč seznanjajo strokovno javnost, ki lahko stranke pošilja po nasvete v središče. Med strokovnimi organizacijami poteka tudi izmenjava strokovnih gradiv, baz podatkov in drugega.

LOKALNO SVETOVALNO OMREŽJE

Pomemben cilj v delovanju svetovalnih središč je oblikovanje lokalnega svetoval-

nega omrežja. Vanj se povezujejo občine, upravne enote, regionalne razvojne agencije, gospodarske, obrtne in druge zbornice, zavodi in uradi za zaposlovanje, centri za socialno delo, druge svetovalne organizacije, organizacije, ki izobražujejo odrasle ...

Cilji delovanja lokalnega svetovalnega omrežja so nenehno strokovno sodelovanje in izmenjava izkušenj med organizacijami, dober pretok informacij o potrebah odraslih po izobraževanju, informiranju in svetovanju v lokalnem okolju, zagotavljanje možnosti za razvoj svetovalne dejavnosti za izobraževanje odraslih in zastopanje interesov lokalnega omrežja pri umestitvi v razvojne programe lokalnega okolja.

Svetovalci v svetovalnih središčih so z obiskom večinoma zelo zadovoljni, saj v nekaterih krajih obisk presega njihove zmogljivosti. Ponekod je obiska manj, kar je povezano tako s številom prebivalcev kot tudi s pomanjkljivim obveščanjem javnosti.

Svetovanje je za vse stranke brezplačno. Osnovno dejavnost svetovalnih središč v prvih devetih svetovalnih središčih v celoti financira ministrstvo za šolstvo in šport, delo središč, ki so začela delovati marca letos, se financira iz Evropskega socialnega sklada. To pomeni, da tri četrtnine sredstev prispeva Evropska unija, četrtnino pa ministrstvo za šolstvo in šport. Iz sredstev Evropskega socialnega sklada se je tudi lani financirala razširjena dejavnost nekaterih svetovalnih središč.

Središča se želijo razvijati tako, da bodo še bolj dostopna čim večjemu številu ljudi v lokalnem okolju. Nekatera že delujejo zunaj sedeža, v krajih, za katere presodijo, da bi prebivalci potrebovali svetovalno dejavnost, pa je sedež svetovalnega središča preveč oddaljen.

Eden od izzivov je tudi usmerjanje v svetovanje posameznim ciljnim skupinam v lokalnem okolju, predvsem manj izobraženim, socialno izključenim, odraslim z daljšo prekinitvijo izobraževanja itn. Središča pa se bodo usmerila v še bolj poglobljeno svetovanje med izobraževanjem, predvsem v omogočanje uporabe svetovalnih pripomočkov za pomoč pri premagovanju različnih ovir v izobraževanju, denimo pripomočkov za učenje učenja, za izboljševanje učinkovitosti učenja in odpravljanje učnih težav, ki vplivajo na učenje, za spodbujanje in motiviranje za izobraževanje. Svetovalna središča želijo odraslim predvsem pomagati, da bodo pri učenju aktivni ter tako izkoristili možnosti vseživljenjskega učenja, pravi Dobrovoljčeva.

Sicer pa so Andragoški center RS in izobraževalna središča lansko in letošnje leto razglasila za leti poglobljanja sodelovanja z organizacijami, ki izobražujejo odrasle. Tako bo 14. septembra letos potekal dan slovenskih svetovalnih središč, ki bo namenjen predstavitvi izobraževalnih možnosti za odrasle v krajih, kjer ta središča delujejo.

ANDREJA ŽIBRET

400955

LINJA ZNANJA
www.cene-stupar.si

JEZIKOVNI TEČAJI
SLOVENSKI IN MEDNARODNI CERTIFIKATI

SREDNJE ŠOLE ZA ODRASLE
EKONOMSKA, TURISTIČNA, GOSTINSKA, PROMETNA, OBLIKOVNA, ADMINISTRATIVNA, TRGOVSKA, ŽIVILSKA, PREDŠOLSKA VZGOJA

OSNOVNA ŠOLA ZA ODRASLE
OD 1. DO 9. RAZREDA – BREZPLAČNO!

SEMINARJI, DELAVNICE, TEČAJI

JESENSKI VPIS do 22. 9. od 8. do 18. ure
Ljubljana, Vojkova cesta 1, 2. nadstropje

modra številka 080 1009, gsm 041 629 999, tel. 01/234 44 00, 01/234 44 02

■ IZOBRAŽEVANJE ODRASLIH

Prvič v novi podobi

▮ Strokovni svet za izobraževanje odraslih je imel 12. julija letos prvo delovno sejo v novi sestavi - mandat je potekel polovici nekdanjih članov. Največ pozornosti so namenili višješolskim študijskim programom.

Center za poklicno izobraževanje je namreč pripravil Predlog izhodišč za ugotavljanje in potrjevanje predhodno pridobljenega znanja in Predlog za prilagajanje višješolskih študijskih programov izrednim študentom. Strokovni svet je po razpravi o prvem dokumentu sklenil, da se mora pri ugotavljanju poprej pridobljenega znanja upoštevati tudi enotno mapo listin - Europass. Šole je pozval, naj se povežejo med seboj in oblikujejo usklajene in pregledne postopke ter merila za ugotavljanje in potrjevanje poprej pridobljenega znanja kandidatov. O poprejšnjem izobra-

ževanju slednjih bo treba zbirati tudi dokumentacijo. Strokovni svet je posebej poudaril še, da naj se predhodno pridobljeno znanje priznava tudi rednim študentom. O predlogu za prilagajanje višješolski študijskih programov izrednim študentom je sklenil, da je to temeljno gradivo, na podlagi katerega je treba pripraviti natančna navodila, kako naj višje šole izpeljejo programe za izredne študente. Navodila morajo prestati tudi pravno presojo.

Andragoški center Slovenije je strokovnemu svetu predlagal v potrditev izobraževalni program Usposabljanje za življenjsko uspešnost - Jaz in moje delovno mesto (UŽU - MDM). Namenjen je zaposlenim, katerih delovna mesta počasi izginjajo, in tistim, ki želijo pridobiti osnovnošolsko ali nižjo poklicno izobrazbo. Pilotno naj bi začel že prihodnje leto. Strokovni svet je program sprejel, saj ni imel veliko pripomb o njegovi vsebini. Andragoškemu centru je naročil le, naj spremeni kadrovske pogoje za učitelje UŽU in čim prej ugotovi, ali je izobrazbeni standard programa enakovreden izobrazbenemu standardu osnovne šole in nižjega poklicnega izobraževanja. A člani strokovnega sveta so avtorje programa opozorili, da bi bilo dobro že zdaj razmisliti, kako program umestiti v izobraževalni sistem - sicer mu grozi, da bo zamrl kmalu potem, ko bo usahnil evropski denar - in kako pritegniti k sodelovanju socialne partnerje ...

Obrtna zbornica Slovenije (OZS) je zbranim predstavila, kako poteka delo pri mojstrskih izpitih. Le-ti so začeli pred petimi leti. Strokovni svet je menil, da bi jih bilo treba že posodobiti, še posebno četrto enoto, t. i. pedagoško-andragoški del izpita. A tega so se na OZS že lotili.

Dan slovenskih svetovalnih središč

V Andragoškem centru RS so se skupaj s svetovalnimi središči za izobraževanje odraslih odločili, da bodo leti 2004 in 2005 razglasili za leti poglobljanja sodelovanja z organizacijami, ki izobražujejo odrasle. V okviru te aktivnosti bo jutri, 14. septembra dan slovenskih svetovalnih središč (teh je 14), ki bo namenjen predstavitvi izobraževalnih možnosti za odrasle v okoljih, kjer središča delujejo. Vsa svetovalna središča bodo skupaj s partnerji dopoldne te možnosti predstavljala v nekaterih medijih, v popoldanskem času pa bodo organizirala predstavitve izobraževalnih možnosti v lokalnih okoljih in na različnih javnih mestih.

(zku)

Nizka raven pismenosti odraslih v Sloveniji zbuja skrb

Brezplačni programi za dvig ravni pismenosti

Več bi bilo treba narediti za promocijo vseživljenjskega učenja in motivacijo ljudi, da se vključijo v izobraževanje

“V Mariboru je bilo v preteklosti manj nepismenosti kot danes,” ugotavlja direktorica Andragoškega zavoda Maribor - Ljudske univerze Melita Cimerman. “Glavni razlog je priseljevanje Romov, ki ga je bilo v preteklosti bistveno manj. Predvsem romske ženske in dekleta, ki prihajajo s Kosova in iz Albanije, so pogosto povsem nepismene. Vzrokov, zakaj je tako, ne poznam - mogoče zaradi vojne niso hodile v šolo ali pa iz kakšnega drugega razloga. Ko so prišle k nam, so jih v normalni šoli seveda razvrstili v razred po starosti in so ostale neocenjene. Letno imamo tako v tečaju opismenjevanja na osnovni šoli za odrasle od 30 do 40 ljudi, večinoma romskih žensk,” pravi Cimermanova. Sicer pa se v osnovno šolo za odrasle udeleženci večinoma vpisujejo v sedmi, osmi in deveti razred.

Četudi smo torej v mestu večinoma vsi klasično pismeni, pa razmere na področju pismenosti odraslih v Sloveniji vseeno zbuja skrb. Nacionalna študija iz leta 2000, ki je bila del mednarodne raziskave, je namreč pokazala naravnost katastrofalno stanje, namreč da kar 77 odstotkov odraslega prebivalstva ne dosega tretje (od petih) ravni pismenosti, ki jo je po splošnem strinjanju strokovnjakov treba obvladati za normalno funkcioniranje v sodobni družbi. Tretja raven pomeni, da so pisne spretnosti prenosljive v nove življenjske situacije - to je spretnost sklepanja, povezovanja in združevanja informacij iz številnih pisnih virov in reševanje bolj zapletenih problemov v zvezi z računanjem, predvsem deljenjem in množenjem. Za praktično poznavanje povejmo, da imajo ljudje, ki ne obvladajo tretje ravni pi-

smenosti, težave pri izpolnjevanju obrazcev v banki, pri socialni službi, pri sestavljanju prošnje za zaposlitev in podobno, pri izračunavanju odstotkov itd.

“V Mariboru je situacija na področju funkcionalne pismenosti takšna kot v Sloveniji, morda celo še malenkost slabša, ker je izobrazbena struktura nizka, ni zelo veliko možnosti za zaposlitev najbolj izobraženih, glavni magnet za te je Ljubljana,” meni Cimermanova.

Kakorkoli, podatki kažejo, da je funkcionalna nepismenost največja med mladimi, ki zapustijo šolo, brezposelnimi, delavci z nizko izobrazbo, starejšimi, revnimi in imigranti. Na nivo pismenosti pa najbolj vplivajo trajanje izobraževanja, starost posameznika, izobrazba staršev in poklicna orientacija.

Številni programi za pomoč

Na Andragoškem zavodu Maribor izvajajo več programov, ki jih razvija Andragoški center Slovenije in so namenjeni tistim z nižjo stopnjo izobrazbe - od poklicne navzdol - za dvig ravni pismenosti. “Eden teh programov je denimo program Projektnega učenja za mlade (PUM), katerega namen je čim več mladih, ki zapustijo šolo, vrniti v šolske klopi oziroma jih motivirati za dokončanje izobraževanja. Kandidirali smo tudi za kar nekaj različnih programov v okviru projekta Usposabljanja za življenjsko uspešnost (UŽU), nekatere že izvajamo, druge šele pričenjamo - na primer program Beremo in pišemo skupaj, namenjen staršem, ki bi radi obnovili svoje spretnosti branja in računanja, da bi nato lahko pomagali tudi svojim otrokom šolarjem, pa program Most do izobrazbe, namenjen ti-

stim, ki se nameravajo (ali so se že) ponovno vključiti v izobraževanje in jih opremljajo s tehnikami učinkovitega učenja in podobnim. Program Moj korak je namenjen odraslim s posebnimi potrebami, program Izzivi podeželja, za katerega so velik interes pokazale primestne občine in ga bomo izvajali v kar nekaj občinah, pa tistim odraslim na podeželju, ki so se šolali deset let ali manj in so motivirani za pridobitev temeljnih spretnosti in novih znanj. Poleg tega imamo osnovno šolo za odrasle, na našem zavodu deluje eno od dveh središč za samostojno učenje v Mariboru (drugo je pri Dobi), v regionalnem svetovalnem središču pa ljudem svetujemo, v kakšno izobraževanje naj se vključijo. Vsi ti programi so za udeležence brezplačni, stroške pokriva država. Letno je v njih vključenih kar nekaj ljudi: v Pum 24, v programe UŽU 50, središče za samostojno učenje obišče okoli 150 ljudi mesečno, v osnovno šolo jih hodi okoli 200, v regionalnem svetovalnem središču pa smo lani svetovali 1300 ljudem,” pravi Cimermanova.

Meni tudi, da bi se morala država za povišanje ravni pismenosti bolj načrtno lotiti izobraževanja odraslih. “Eden od primernih ukrepov bi gotovo bil, če bi hoteli zmanjšati ta razkorak, sofinanciranje izobraževanja odraslim za pridobivanje srednje izobrazbe,” pravi in dodaja, da bi bilo treba “veliko več narediti za promocijo znanja in za motiviranje ljudi za to, da se vključijo v izobraževanje. Danes je nujnost vseživljenjsko učenje - po končanem rednem šolanju bi moral vsakdo z drugimi načini izobraževanja dopolnjevati znanje,” je prepričana Cimermanova.

Tatjana Vrtnjak

Kljub napredovanju še zaostajamo

Sloveniji je uspelo prestopiti najnižjo stopničko vključenosti odraslih v izobraževanje
Leta 2004 je bilo v organiziranih izobraževalnih oblikah udeleženi 37 odstotkov odraslih

Pred kratkim izvedena raziskava o vključenosti Slovencev v izobraževanje odraslih na Andragoškem centru Slovenije (ACS) je pokazala, da udeležba odraslih v organiziranih izobraževalnih oblikah z leti narašča in je leta 2004 dosegla 37 odstotkov. V primerjavi z letom 1998 se je v zadnjih šestih letih zvišala za šest odstotnih točk (takrat je bila 31-odstotna) in glede na leto 1987 za deset odstotnih točk (udeležba je bila 27-odstotna). Tako se je Slovenija uvrstila v spodnji del skupine držav z zmerno stopnjo vključenosti odraslih v izobraževanje. S tem je prestopila najnižjo stopničko, na kateri je bila v predhodnem preučevanem obdobju.

Kljub večjemu vključevanju odraslih v izobraževanje pa še vedno precej zaostajamo za želenim ciljem. Kot je navedeno v publikaciji Pismenost v informacijskem obdobju, kjer so predstavljeni izidi Mednarodne raziskave o pismenosti odraslih, lahko koncept vseživljenjskega učenja v državah zaživi le, če izobraževanje postane del življenjskega sloga večine odraslih prebivalcev. Primeri dobre prakse so skandinavske države, v katerih se v izobraževanje vključuje polovica odraslih. Po nekoliko starejših podatkih imajo zmerno stopnjo vključenosti odraslih v izobraževanje Velika Britanija, Švica, ZDA, Avstralija, Kanada in Nizozemska. Na repu pa so Poljska, Portugalska, Čile, Madžarska, Belgija in Češka.

V Sloveniji na večje vključevanje odraslih v organizirane izobraževalne oblike najbolj vplivata končana formalna izobrazba in starost. Čim višjo formalno izobrazbo imajo odrasli in čim mlajši so, tem večja je verjetnost, da se bodo izobraževali. Pomembno vlogo pri tem ima tudi zaposlitveni položaj. Najbolj izobraževalno dejavni so samozaposleni (56 odstotkov) in zaposleni pri delodajalcu (44 odstotkov). V izobraževanje pa se najmanj vključujejo gospodinje (petina) in upokojenci (12 odstotkov), ki so sicer že tradicionalno slabo dejavni v izobraževanju.

Razlike med spoloma glede vključenosti v izobraževanje niso več tako izrazite, kot so bile. Vendar pa se moški (39 odstotkov) še vedno nekoliko več izobražujejo kot ženske (35 odstotkov). Med zaposlenimi se največ izobražujejo strokovnjaki in vodje (60 odstotkov). Glede na dolžino delovnega časa in načina zaposlitve se največ izobražujejo zaposleni za nedoločen čas in tisti s polnim delovnim časom (oboje so vključeni 45-odstotno). Ne smemo pa pozabiti na vpliv tudi drugih dejavnikov, ki pri delu spodbujajo izobraževanje, npr. narava in vrsta dela, velikost organizacije, lastninska sestava, možnosti za uporabo pisnih spre-

tnosti pri delu, motivacijski dejavniki, vezani na promocijo, itn.

Na izobraževalno udeležbo vpliva tudi finančni položaj. Skoraj pričakovani so bili izidi, ki so pokazali, da je učna aktivnost tistih z najvišjimi prihodki skoraj trikrat višja (64 odstotkov) od najslabše plačanih (22 odstotkov). Kljub temu višina prihodkov in raven vključenosti v izobraževanje nista tako linearno povezani. Domnevamo lahko, da je precej visoka udeležba odras-

lih v izobraževanju v plačilnem razredu od 100.000 do 250.000 tolarjev v primerjavi z bolj plačanimi odsev prizadevanja za izboljševanje finančnega položaja. Pridobivanje novega znanja in spretnosti je gotovo eden od pogojev za to. Izkušnje so pokazale, da bi ustrezna materialna podpora zvišala izobraževalno udeležbo najslabše plačanih.

Omenjeni dejavniki so dokaj konsistentni pri pojasnjevanju izo-

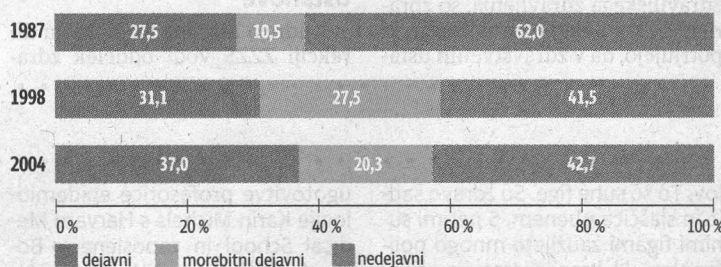
braževalne udeležbe, ne le v Sloveniji, temveč tudi drugod po svetu. Razlike med njimi so večje ali manjše, odvisno od tega, koliko si država in drugi socialni partnerji prizadevajo v izobraževanje vključiti tudi bolj izolirane ali manj aktivne skupine nasploh.

Razlogi za izobraževanje so največkrat povezani z delom oziroma kariero. Odrasli si na primer želijo, da bi bili bolj uspešni pri delu, bolj plačani, da bi napredovali v karieri, navajajo tudi pridobivanje, ohranjanje ali menjavo zaposlitve in podobno. V zadnjem času kot pomemben motiv za vključitev v izobraževanje vse pogosteje omenjajo tudi veselje za učenje, izobraževanje. Ta vzrok je bil v preteklosti manj pomemben, danes pa so npr. manj pomembni motivi za izobraževanje vse pomembnejši.

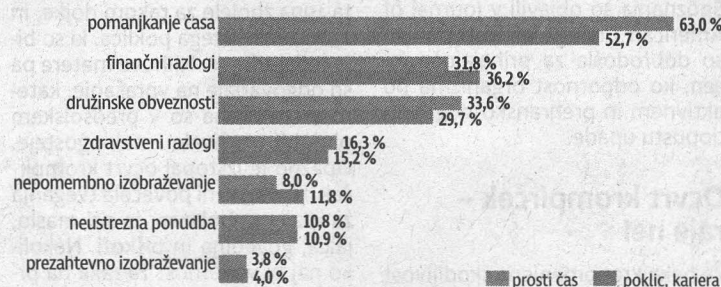
Razlogi za izobraževanje so vse bolj sociodemografsko in poklicno obarvani. Motivi so vsekakor povezani tudi s starostjo. Po pričakovanjih so za mlajše pomembnejši tisti dejavniki, ki pripomorejo k večji uspešnosti pri delu in stroki (77 odstotkov). Starejši pa se odločijo za izobraževanje zaradi osebnega razvoja in veselja do učenja ter izobraževanja (61 odstotkov). Uveljavljanje v družbi in druženje pri izobraževanju je bolj pomembno za ženske, medtem ko se ga moški najpogosteje udeležujejo zaradi zahtev delodajalca in grožnje, da bodo izgubili zaposlitev. Dodali bi lahko, da zaposlene k učenju moti vira želja po doseganju večje uspešnosti pri delu (55 odstotkov). Brezposelnost pa se odločijo za izobraževanje zaradi pridobitve zaposlitve (77 odstotkov).

Po navedbah mag. Marka Radovana, raziskovalca na ACS, sta najpomembnejši oviri pri izobraževanju pomanjkanje časa in denarja. Prvo najpogosteje navajajo zaposleni v svojem podjetju, na kmetiji tisti, ki imajo svoboden poklic, te zaposleni pri delodajalcu. Časa za izobraževanje pogosto primanjkuje tudi mlajšim odraslim. Denar je največji problem med brezposelnimi. Vendar se za izgovor »pomanjkanje časa ali denarja« pogosto skrivajo tudi drugi razlogi, npr. nizka samopodoba, visoka raven stresa ali nezainteresiranost za učenje. Tem razlogom sledijo družinske obveznosti in zdravstveni razlogi. Družinske obveznosti s

Udeležba odraslih pri izobraževanju

Ovire pri izobraževanju odraslih

Motivi za izobraževanje

DELO Vir: Andragoški center Slovenije

MESTNI UTRIP

Nagrajeni za posluh

Andra-
goški
center
Slove-
nije je
za iz-
jemne
stro-

Projekt Katra

kovne in promocijske do-
sežke pri bogatitvi znanja
drugih dal priznanje men-
torski skupini programa
Projektno učenje za mla-
de (PUM). Gre za neformal-
ne in brezplačne načine iz-
obraževanja, ki jih izvaja
TIN, zavod za svetovanje
in izobraževanje. Nagraje-
ni mentorji so pokazali ve-
lik posluh in udeležencem
programov PUM pomagali
izpeljati kopico projektov,
razstav, odrskih in drugih
nastopov, med drugim mu-
zikal Adijo, nebesa, razis-
kovalni projekt Homo Find
Home ter Projekt Katra.

Strokovni svet za ... Strokovni svet za ... Strokovni

■ IZOBRAŽEVANJE ODRASLIH

Znebiti se strahu

▶ Andragoški center Slovenije (ACS) je pripravil tri nove programe, ki jih je strokovni svet za izobraževanje odraslih obravnaval na seji 22. novembra letos. Program za usposabljanje učiteljev za delo v programih Usposabljanje za življenjsko uspešnost (UZU) zajema vsebine, ki so del omenjenih programov, znanje o značilnostih posameznih ciljnih skupin in o projektne delu. Večji del programa je namenjen vsebinam, ki so skupne vsem programom UZU, preostanek pa posebnostim posamezne ciljne skupine.

Te imajo zelo različne potrebe in so zelo različno motivirane za izobraževanje. A za vse velja, da združujejo manj izobražene in slabše pismene odrasle, ki so izločeni iz družbenih dejavnosti. **Dr. Livija Knaflič** je poudarila, da je program potreben zato, ker učitelji na dodiplomskem študiju ne usvojijo znanja o potrebah manj pismenih. Ob tem je z razvojem informacijsko-komunikacijske tehnologije dobra pismenost postala zelo pomembna. Učitelji se morajo usposobiti tudi za to, da bodo znali ljudi motivirati, da se bodo udeležili izobraževanja. Uspelo jim bo le, če bodo spretnosti, ki jih zahteva pismenost, povezali z drugimi potrebami posamezne ciljne skupine in če bodo udeležencem pomagali znebiti se strahu pred izobraževanjem. V programe se bodo lahko vpisali kandidati z univerzitetno izobrazbo družboslovne smeri (in tudi izkušeni učitelji z opravljeno pedagoško akademijo), s pedagoško-andragoško izobrazbo in strokovnim izpitom. Strokovni svet je program potrdil in predlagal, naj se ga skrbno evalvira. Pričakuje, da mu bo ACS čez leto ali dve predstavil odzive učiteljev in to, kako je izobraževanje potekalo.

Nova sta tudi programa UŽU Izzivi podeželja in Moj korak. Prvi je namenjen ljudem na podeželju, ki želijo izboljšati svoj socialno-ekonomski položaj, drugi pa odraslim s posebnimi potrebami. Strokovni svet je oba programa potrdil in naročil, naj se poviša normativ v programu Moj korak. Predlagal je, da naj predlagatelj vse tovrstne programe združi v modularno oblikovan skupni dokument. Menil je še, da je treba oblikovati enotna potrdila za udeležence, saj gre za javno veljavne programe. Ob tem je oblikoval pobudo, da se vse programe UŽU - razen Beremo in pišemo skupaj - umesti v program aktivne politike zaposlovanja. Prav brezposelni bi namreč potrebovali spretnosti, ki jih ponuja tovrstno izobraževanje.

sodeluje z omenjeno komisijo - ta naj bi bila tudi naslednica komisije, ki je v prejšnjem mandatu naročila načrt - in da naj se strokovni svet z gradivom le seznanil. Tudi predsednica komisije za osnovno šolo **dr. Jana Kalin** je povzela, da naj se zavod za šolstvo poveže s komisijo na ministrstvu in naj se čim prej pripravi predlog, ki ga bo obravnaval strokovni svet. Sledila je žgoča razprava o postopku sprejemanja dokumentov, o tem, ali naj strokovni svet obravnava gradivo in tem, kdo naj pripravi predlog načrta za vpeljevanje fleksibilnega predmetnika.

Nekateri člani strokovnega sveta so bili nezadovoljni, ker jih ni nihče seznanil z omenjenimi izhodišči. Nanje jih je opozorila šele **dr. Ljubica Marjanovič Umek**; dejala je še, da ljudje različno razumejo, kaj pomeni fleksibilni urnik in kaj predmetnik - te poglede je treba primerjati in nato uskladiti. **Dr. Mojca Kovač Šebart** je poudarila, da bo treba pripraviti natančnejši načrt fleksibilnega predmetnika že v enem mesecu, če naj bi se ga vpeljalo v prihodnjem šolskem letu. Zato naj strokovni svet predstavi pomisleke o gradivu, opozori na pasti ter se izreče o izhodiščih. A ker slednjih vsi navzoči niso poznali, je strokovni svet sklenil razpravo prekiniti. Obudil jo bo, ko se bodo vsi člani seznanili z izhodišči in dozdajšnjimi stališči sveta o fleksibilnem predmetniku.

Strokovni svet je potrdil spremembe v izpitnem katalogu Zgodovina za splošno maturo 2007 za italijansko in madžarsko narodnostno manjšino - naročil je le redakcijske popravke, ki naj se jih vnese tudi v temeljno o besedilo.

Izobraževanje odraslih

Andragoški center Slovenije je pripravil novo izdajo periodične spletne publikacije, Pregled ponudbe izobraževanja odraslih v Sloveniji - izvajalci in programi v letu 2005/2006 (<http://www.acs.si/pregled>). Namenjena je svetovalnim delavcem v izobraževanju odraslih na zavodih za zaposlovanje, v svetovalnih središčih in šolah, posameznikom, ki jim ni tuje iskanje podatkov po internetu, ter vsem, ki se želijo izobraževati v formalnih ali neformalnih programih za odrasle ter s tem povečati svojo konkurenčnost na trgu delovne sile.

V Pregledu ponudbe izobraževanja odraslih se predstavlja kar 323 izvajalcev iz vse Slovenije s skoraj 6000 izobraževalnimi programi.

(zap)

Kje smo v izobraževanju odraslih

Bistveno več denarja, a še vedno premalo znanja

Za izobraževanje odraslih do leta 2010 okrog 72 milijard tolarjev – V zadnjih desetih letih vendarle povečanje števila bolj izobraženih – Pisne spretnosti še naprej slabe

Za izobraževanje odraslih je v Sloveniji vselej primanjkovalo denarja. Razmere so se, po vstopu naše države v Evropsko unijo, spremenile. Do leta 2010 naj bi, tudi iz evropskih strukturnih skladov, zanj dobili okrog 72 milijard tolarjev. Zneski so veliki, bistveno večji kot denimo kmalu po osamosvojitvi, ko je bilo za izobraževanje odraslih na voljo manj kot milijarda na leto. Andragoški center Slovenije (ACS) kot krovna organizacija za izobraževanje odraslih je v zadnjih letih pripravil veliko programov zanje, še vedno pa se premalo ljudi odloči za izobraževanje po končani šoli. Vprašanje je, ali bo k temu kaj pripomogel nacionalni program izobraževanja odraslih.

Glavni cilji nacionalnega programa za izobraževanje odraslih so izboljšati njihovo splošno izobraženost (razvijanje pisnih spretnosti), dvigniti raven izobrazbe – končana srednja šola je temeljni standard, ki velja tudi v EU –, povečati zaposljivost in možnosti za učenje in vključevanje v formalne in neformalne oblike izobraževanja. Osnovne smernice za izobraževanje odraslih so še večja prehodnost v šolskih sistemih, sodobne metode učenja za odrasle in večja uporaba informacijske tehnologije, povezovanje izobraževanja s potrebami na trgu dela v posameznih regijah.

Zadnji popis prebivalstva je pokazal, da se je v zadnjih desetih letih izobrazba odraslih v Sloveniji vendarle dvignila in se približala

tisti v EU. Odraslih, starih med 25 in 64 leti, ki imajo vsaj srednjo izobrazbo, je pri nas 76 odstotkov. Ta delež je večji od povprečja v državah članicah OECD in manjši od skandinavskih držav, Nemčije, Češke in Slovaške. Portugalska, denimo, ima zgolj 20 odstotkov ljudi, ki imajo srednjo ali še višjo izobrazbo. Manj spodbudni za nas pa so podatki, da ima skoraj 53 odstotkov Slovencev s srednjo šolo le nižjo ali triletno srednjo poklicno šolo, kar je tudi vzrok, da smo na repu držav v pismenosti. Šele štiriletna srednja šola namreč omogoča normalno delovanje človeka v družbi (obvladanje povprečnih besedilnih in računskih spretnosti). Delež odraslih brez izobrazbe, z nepopolno ali dokončano osnovno šolo pa je boljši kot pred deseti-

mi leti – s 47,2 se je zmanjšal na 33 odstotkov. Ljudi z višjo ali visoko izobrazbo je zdaj 13 odstotkov, štiri odstotke več kot leta 1991. Spet slabši, pod povprečjem EU, pa smo v vključevanju dejavnega odraslega prebivalstva v izobraževanje. Lani se je dodatno izobraževalo le 5,1 odstotka odraslih Slovencev, na Finskem (pet milijonov prebivalcev) pa skoraj 19 odstotkov ljudi. Samo šest odstotkov odraslih brez osnovne šole je vpisanih v programe za dokončanje osnovne izobrazbe, le dva odstotka z dokončano osnovno šolo jih obiskuje programe srednjih poklicnih šol, pet odstotkov pa je takih, ki so

delo, občine in EU (strukturni skladi) za izobraževanje odraslih pri nas odšteli okrog 72 milijard tolarjev.

Peter Beltram iz Andragoškega centra Slovenije (ACS) pravi, da so med dejavniki, ki zavirajo izboljšanje znanja odraslih, predragi izobraževalni programi, nedosegljivi revnejšim prebivalcem, in centralizacija izobraževanja v večjih mestih. Naše šole naj bi bile premalo prilagodljive, saj se ne povezujejo z ustanovami, ki odraslim ponujajo znanje. »Preveč je neizrabljenih zmogljivosti, nekateri šolski prostori, največkrat namenjeni le otrokom in mladim v

Slovenci, predvsem odrasli, so slabi v besedilnih in računskih spretnostih. Te so osnovne sestavine t. i. plastične osebnosti, ki se je sposobna prilagoditi zahtevam sodobne družbe, v njej zadovoljiti svoje osnovne potrebe in uspešno delovati še v drugih, vsakodnevnih situacijah. Bralna pismenost ne pomeni le, da nekdo zna brati, da obvlada tehniko branja, temveč nas vodi do prepoznavanja in razumevanja različnih simbolov, znakov, grafov ... Človek, ki pomanjkljivo piše ali bere, ima komunikacijske težave, in v sodobnem svetu – kot funkcionalno nepismen – ne more izpolnjevati zahtev okolja ter se dejavno, enakopravno vključevati v družbeno dogajanje. Pismenost je namreč osrednji dejavnik človekove uspešnosti v življenju.

Ministrstvo za šolstvo in šport je v začetku leta 2004 potrdilo poseben akcijski načrt za zviševanje ravni pismenosti, ki je podlaga za črpanje sredstev iz evropskih strukturnih skladov v okviru enotnega programskega dokumenta 2004–2006. V skladu z akcijskim načrtom se je za zviševanje ravni pismenosti v tem obdobju namenilo okoli štiri milijone tolarjev (približno 20 odstotkov denarja je bilo namenjenega za razvoj novih programov in usposabljanje učiteljev, 80 odstotkov pa za izvajanje programov). Razvojni programi andragoškega centra so novi javno veljavni programi za zviševanje ravni pismenosti (šest jih je), programi za usposabljanje učiteljev za izvajanje teh programov in za usposabljanje učiteljev odraslih v drugih programih (v programu devetletne osnovne šole za odrasle, v srednješolskih programih za odrasle in v programih neformalnega izobraževanja), posebne televizijske oddaje o pismenosti, program družinske pismenosti (Beremo in pišemo skupaj), namenjen staršem, ki imajo otroke v prvem triletnem devetletku, program pismenosti za odrasle, ki so že vključeni ali se še nameravajo vključiti v šolo (Most do izobrazbe), program pismenosti za prebivalce podeželja (Izzivi podeželja), pismenosti na delovnem mestu (Moje delovno mesto) in program za odrasle s posebnimi potrebami (Moj korak).

z dokončano srednjo triletno poklicno šolo vpisani v štiriletno srednje strokovne šole. Podatki iz raziskave o pismenosti in udeležbi odraslih v izobraževanju (iz leta 1998) kažejo, da se odrasli najpogosteje vključujejo v izobraževanje zaradi poklicne kariere in dela (73 odstotkov). Med takimi je več moških kot žensk, dodatno izobraževanje pa obojim velikokrat plačujejo delodajalci (66 odstotkov). Med ovirami, ki odraslim preprečujejo izobraževanje, sta bila pri moških in ženskah na prvem mestu prevelika zaposlenost in pomanjkanje časa, na drugem pa predragi programi. Do leta 2010 naj bi ministrstvu za šolstvo in za

dopoldanskem času, so popoldne prazni. Velik del denarja, namenjenega izobraževanju, se izgubi ali je porabljen nerazumno, ker država pri svojih investicijah ne preverja napovedanih učinkov projekta, v katerega je vložila (pre)več denarja. »Učitelji, zlasti v formalnem izobraževanju, z učnimi načrti niso dovolj avtonomni, to pa duši njihovo inovativnost in iznajdljivost v poučevanju. Poznavanje novih oblik učenja in poučevanja je na nizki ravni. To pa vpliva tudi na počasnejše dojetje v Evropi tako priljubljenega trenda – vseživljenjskega učenja (lifelong learning).

ALEŠ ČAKŠ

SODOBNA VPRAŠANJA MOTIVACIJE IN UČENJA ODRASLIH

(*angl. Current issues in adult learning and motivation*), Marko Radovan (ur.): Zbornik 7. andragoškega kolokvij, Andragoški center Slovenije, 2003

Pisci prispevkov v Zborniku kritično preučujejo dve temeljni vprašanji v izobraževanju odraslih, tj. *motivacijo* in *učenje*. Že zgolj zato, ker gre za temeljni vprašanji, imajo nekateri prispevki razmeroma veliko posploševalno vrednost. Avtorji zvečine postavijo tezo, nadaljujejo z antitezo in na koncu podajo sintezo svojega razmišljanja, oziroma odgovore ali odprejo vprašanja, ki bi jim v prihodnje veljalo posvetiti raziskovalno pozornost. Redkeje se zadovoljijo z deskripcijo zaznanih pojavov ali popisom primera. Velika večina prispevkov v celoti sledi ciljem kolokvija.

Prispevki različnih evropskih avtorjev – njihova zastopanost je dobra, saj prihajajo s severa, zahoda, vzhoda in juga Evrope – ter piscev iz Kanade in ZDA dajejo zanimiv pregled nekaterih osebnih in družbenih motivov za vključitev v izobraževanje odraslih. Posebej dragoceno je, da pisci pogosto opozarjajo na prepletenost in medsebojno učinkovanje enih in drugih, še posebej kadar gre za učna okolja, bodisi spontana ali ustvarjena. Mestoma gre tudi za diskusijo o razkoraku osebnih in družbenih, liberalnih, potrošniških vrednot ter o njihovem vplivu na odrasle in njihove motive

za izobraževanje. Posamezni pisci se implicitno ali eksplicitno sprašujejo, kako v neugodnih družbenih okoliščinah povečati motiviranost, denimo dokaj pasivnih študentov in odraslih. Zanimiva diskusija teče tudi na temo, kaj bolj vpliva na motivacijo za učenje in izobraževanje, osebnostne značilnosti ali okolje. Posamezna besedila se nananašajo na pomen vključitve v izobraževanje odraslih za posameznika in za njegovo samostojnost, ter za družbo v celoti. Obravnavajo pa tudi pomen osebnih motivov, osebnih značilnosti, osebne učnega stila za vztrajanje v izobraževanju. Zbornik se umešča (1) v *koncept učenja in izobraževanja skozi vse življenje* in (2) v *koncept učenja in izobraževanja širom življenja* ali (nem. lebenslag in lebenswichtig, angl. *lifelong* in *life-wide*). Pisci se osredotočijo predvsem na skupino mladih, ne povsem odraslih, tj. skupino študentov, na skupine zaposlenih, med katerimi so najbolj zastopani učitelji. Tako spoznamo, da se v zadnjih letih pozornost, ki je bila prej namenjena motivaciji učencev, zdaj vse bolj premika k motivaciji učiteljev za učenje. Več prispevkov se dotika vprašanja starejših in njihove motiviranosti

2005

za učenje v posameznih družbenih okoljih in še posebej vprašanja starejših in novih tehnologij. Žal gre večinoma le za mlade-stare, tiste, ki so z eno nogo še v poklicu in navadno nimajo več kot štirideset ali petdeset let, vse druge starostne skupine starejših odraslih pa so izpuščene, kar nas neizogibno navaja na razmišljanje o okrnjeni aplikaciji koncepta vseživljenjskega učenja in izobraževanja v praksi.

Znotraj koncepta *učenja širom življenja* pisci obravnavajo posamezna področja in vprašanja, pomembna za posameznika in družbo: denimo *učenje tujih jezikov, internacionalizacija izobraževanja, regionalizacija, dejavno državljanstvo*. Več prispevkov se dotika vprašanja novih tehnologij in njihove vloge v že uveljavljenih načinih učenja, denimo v *sodelovalnem učenju* ter o tem, kako tehnologija vpliva na motivacijo odraslih za učenje. Zaradi družbene razslojenosti nove tehnologije dosežejo le nekatere, zato je toliko pomembnejše, da že v začetnem izobraževanju postanemo e-učenci. Nove tehnologije naj bi bile bolj navzoče v izobraževanju odraslih, še posebej v tistih državah, kjer je to prav tako obsežno kot začetno izobraževanje. Poseben poudarek je na vplivu novih tehnologij na ustvarjanje spodbudnih učnih okolij.

Pogrešam prispevke s področja novih tehnologij in izobraževanja marginaliziranih družbenih skupin ali izobraževanja za prostovoljce. Te ciljne skupine niso ali pa so premalo zastopane in vendar je vprašanje njihove motiviranosti za izobraževanje in vpliva učnega okolja na njih ter vpliva družbenih okoliščin nanje področje preučevanja motivacije in učenja *par excellence*. Tudi sicer med obravnavanimi marginaliziranimi družbenimi skupinami srečamo le brezposelne, etnično manjšino in starše samohranilce. Zanimivo bi bilo odkrivati njihovo motivacijo za učenje in načine učenja.

Zbornik se posveti tudi različnim izobraževalnim in spremljajočim dejavnostim, denimo

svetovanju tako v formalnem kot neformalnem izobraževanju.

Pisci zbornika se ukvarjajo z vprašanjem motivacije tistih, ki izberejo posamezne načine učenja, kot so: *učenje na daljavo*, za katerega lahko pričakujemo, da se bo močno razširilo, *samostojno učenje* – tudi v podjetjih – in dileme, ki se v zvezi s tem odpirajo.

Vredno in zanimivo bi bilo odpreti še vprašanja motivacije odraslih za izobraževanje, tudi v povezavi s posameznimi kriznimi pojavi sodobne družbe.

Doc. dr. Dušana Findeisen

Pri tisku zbornika sta bili pomotoma izpuščeni imeni recenzentk, tj. avtorice tega prispevka in doc. dr. Nives Ličen, za kar se Andragoški center Slovenije iskreno opravičuje.

Sonja Klemenčič, Tanja Možina, Tanja Vilič Klenovšek: Ponudimo odraslim kakovostno izobraževanje – Kazalniki kakovosti. Ljubljana: Andragoški center Slovenije, 2003
119 strani (ISBN 961-6130-55-2)

Tanja Možina, Sonja Klemenčič, Valentina Hlebec: Ponudimo odraslim kakovostno izobraževanje – Vprašanja za presojanje kakovosti. Ljubljana: Andragoški center Slovenije, 2004
97 strani (ISBN 961-6130-58-7)

Komplet priročnika in vprašalnikov *Ponudimo odraslim kakovostno izobraževanje* (POKI) je del oziroma nasledek razvojnega projekta za presojanje in razvijanje kakovosti izobraževanja odraslih in pravzaprav sodi v širši kontekst uveljavljanja modelov ocenjevanja kakovosti izobraževanja v slovenskem prostoru v zadnjem času. Publikacija se zgleduje po podobnem projektu v sistemu izobraževanja mladine v okviru Ministrstva za šolstvo in šport (*Modro oko: ugotavljanje in zagotavljanje kakovosti v vzgoji in izobraževanju*). Avtorice prihajajo z Andragoškega centra Slovenije (Sonja Klemenčič, Tanja Možina, Tanja Vilič Klenovšek) ter s Fakultete za družbene vede Univerze v Ljubljani (Valentina Hlebec). Sonja Klemenčič je vodja tematskega področja Kakovost izobraževanja odraslih, v zadnjih letih pa se intenzivneje ukvarja z razvojem in vpeljevanjem modela za presojanje in razvijanje kakovosti v izobraževanju odraslih. Temeljno področje razvojnega in raziskovalnega dela Tanje Možina je prav tako razvijanje kakovosti in evalvacije v izobraževanju odraslih in v zadnjih letih prav tako sodeluje pri razvoju že omenjenega modela. Tanja Vilič Klenovšek pa razvija področje svetovalne dejavnosti v izobraževanju odraslih (je tudi vodja tematskega področja Informiranje in svetovanje v izobraževanju odraslih). Valentina Hlebec je strokovnjakinja za družboslovno metodologijo, analizo socialnih omrežij, socialno oporo ter socialno gerontologijo in je kot metodologinja že sodelovala v številnih temeljnih in aplikativnih znanstveno raziskovalnih projektih.

Komplet je zasnovan kot pripomoček vsem, ki na tem področju želijo preveriti kakovost svojega dela in v ta namen tudi zbrati konkretne empirične podatke. Večina vprašanj je nastala v okviru omenjenega projekta v letih 2001 do 2003, uporabljena pa so tudi vprašanja iz nekaterih

drugih raziskav v tistem času (ta so posebej označena). Spekter uporabe in s tem njihova uporabna vrednost je zelo širok. S pomočjo tega instrumentarija je možno zbirati podatke o ravni kakovosti izobraževanja odraslih v vseh fazah procesa, od njegovega načrtovanja do izpeljave. Glavni namen vprašalnikov je sicer samoevalvacija, večina pa jih je uporabnih tudi za zunanjo evalvacijo. Kakovost lahko preverjamo tako na ravni celotne izobraževalne organizacije kot na ravni posameznega izobraževalnega programa, predmeta, modula ali sklopa. Z njim si lahko pomagajo tako vodstva izobraževalnih organizacij kot tudi posebne skupine za evalvacijo kakovosti in posamezni učitelji.

Vprašanja so sistematično razvrščena po področjih, podpodročjih in kazalnikih. V pomoč pri njihovi uporabi je priročnik, ki je sestavni del zbirke. Tako v priročniku kot v vprašalnikih je njihovo oštevilčenje enako, tako da potencialni uporabnik hitro najde zglede mogočih vprašanj s področja, katerega kakovost želi preveriti. Vprašanja so razvrščena v šest večjih področij (doseganje ciljev kurikula, izobraževalni proces, udeleženci, učitelji, izobraževalna organizacija in partnerji, vodenje in upravljanje), ki se naprej delijo na podpodročja in kazalnike. V priročniku so posamezna področja, podpodročja in tudi kazalniki podrobno predstavljeni in opisani – kaj je namen presojanja kakovosti ter kakšni so načini presojanja in, v primeru ugotovljenih pomanjkljivosti, razvijanja kakovosti na določenem (pod)področju.

Zbirka še ne vsebuje vprašanj za vsa področja, saj je objavljeni nabor rezultat specifičnih interesov in potreb izobraževalnih organizacij, vključenih v projekt POKI. Ker je bilo eno glavnih načel projekta sprotno preverjanje instrumentov v praksi, so vključena le vprašanja, ki so bila že praktično preizkušena in na podlagi teh izkušenj tudi spremenjena ali dopolnjena. Po drugi strani pa je zbirka namenoma oblikovana kot mapa, kar omogoča njeno nadaljnje dopolnjevanje z novimi ali izboljšanimi obstoječimi vprašanji. V skladu z dobro metodološko prakso je za posamezen pojav oblikovanih več vprašanj, uporabnik pa med njimi izbere tista, ki se mu za njegove potrebe zdijo najprimernejša (na primer bolj podrobno razdelane možnosti odgovorov ali bolj posplošena informacija). Vprašanja pokrivajo širok spekter različnih vrst (na primer vprašanja odprtega in zaprtega tipa), ki omogočajo uporabo različnih metod zbiranja podatkov, od za izvedbo (in kasnejšo analitično obdelavo) relativno preprostih (na primer anketa z večjim delom zaprtih vprašanj) do zahtevnejših (na primer polstrukturirani intervju, ki zahteva usposobljenega spraševalca in pri katerem je tudi urejanje in obdelava podatkov zahtevnejša).

Za celovito oceno kakovosti izobraževanja je pomembno, da njegove različne vidike preverimo pri različnih akterjih, ki v tem procesu sodelujejo. To načelo upošteva tudi ta instrumentarij, saj pokriva najpogostejše segmente izobraževalnega procesa, kot so, na primer, uporabniki storitev, učitelji, ravnatelji/direktorji izobraževalnih organizacij za odrasle, delodajalci in drugi. Zbirka pa načeloma omogoča pripravo ustreznih vprašanj tudi za druge možne subjekte v tem procesu (na primer starši mlajših odraslih, svetovalni delavci), kar pa je prepuščeno izvajalcu samoevalvacije.

Del uvodnega opisa vprašalnikov so tudi napotki, kako iz posameznih sklopov in vrst vprašanj sestaviti posamezen merski instrument. Ti kar se da strnjeni, sistematično urejeni in jasno napisani napotki metodološko še tako neizkušenega uporabnika prijazno vodijo skozi vse faze sestave konsistentnega merskega instrumenta. Ta del tako uporabniku, na primer, svetuje, naj razmisli, kakšen je namen načrtovane evalvacije, kateri vrsti vprašancev je instrument namenjen, kakšna vrsta instrumenta je najprimernejša (na primer glede na njegovo poznavanje raziskovane teme, stopnjo usposobljenosti tistih, ki bodo podatke analizirali, stopnjo izobraženosti vprašancev), kako naj posamezne sklope smiselno strukturira in podobno. V tem kontekstu so v dodatno pomoč uporabnikom dobrodošli primeri že narejenih merskih instrumentov.

Sestavni del kompleta je tudi CD-ROM, na katerem so natisnjena vprašanja tudi v elektronski obliki in tako namenjena za takojšnjo uporabo. Poleg vprašanj so na elektronskem mediju tudi tehnična navodila, ki računalniško manj večjemu uporabniku olajšajo sestavljanje in urejanje vprašalnikov.

Recenzije

Gledano v celoti je *Ponudimo odraslim kakovostno izobraževanje* skrbno pripravljen, jasno, logično sistematiziran ter opisan in, ne nazadnje, tudi oblikovalsko dodelan metodološki pripomoček za (samo)evalvacijo na področju izobraževanja odraslih. Uporabljajo ga lahko tako v empiričnem raziskovanju izkušeni in usposobljeni uporabniki kot tudi taki, ki s tem nimajo veliko izkušenj. V času, ko so (še posebej) anketni vprašalniki postali zelo priljubljen in razširjen način merjenja družbenih pojavov tudi v metodološko bolj ali manj laični sferi, so take publikacije dober zgled, kako zasnovati kakovosten merski instrument. Po drugi strani pa prispevajo tudi k osveščanju laične (in vsaj deloma tudi strokovne) javnosti, da so tudi merski instrumenti na področju družboslovja, podobno kot, denimo, patenti na področju tehnike, intelektualna lastnina in rezultat dolgotrajnega, visoko strokovnega dela ter da temu pritiče tudi ustrezna zaščita avtorskih pravic.